รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการ
บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ("กลุ่มบริษัท") และงบการเงินเฉพาะกิจการของ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ("บริษัท") ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินรวมและเฉพาะกิจการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และงบกำไรขาดทุนรวมและเฉพาะกิจการ งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นรวมและเฉพาะกิจการ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นรวมและเฉพาะกิจการ และงบกระแสเงินสดรวมและเฉพาะกิจการสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมและเฉพาะกิจการ รวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินรวมและเฉพาะกิจการข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในส่วนของความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากกลุ่มบริษัทตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดเหล่านี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือเรื่องต่างๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพของข้าพเจ้าในการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการสำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้นำเรื่องเหล่านี้มาพิจารณาในบริบทของการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวมและในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ทั้งนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นแยกต่างหากสำหรับเรื่องเหล่านี้

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญ
การรับรู้รายได้จากการให้บริการ เนื่องจากกลุ่มบริษัทมีจำนวนสัญญาบริการเป็นจำนวนมากซึ่งมีข้อตกลงและเงื่อนไขในการกำหนดราคาที่แตกต่างกัน ดังนั้นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คือ ความถูกต้องของการรับรู้รายได้จากการให้บริการว่าเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ทั้งนี้นโยบายการบัญชีสำหรับการรับรู้รายได้ และรายละเอียดของรายได้จากการให้บริการ ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.17 และข้อ 23 ตามลำดับ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญรวมถึง • ทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้จากการให้บริการ • สอบทานการออกแบบและการปฏิบัติตามการควบคุมภายใน • ทดสอบความมีประสิทธิผลของการปฏิบัติตามการควบคุมภายในรวมถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้จากการให้บริการ และ • ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ซึ่งประกอบด้วย – สอบทานเงื่อนไขของสัญญาบริการและทดสอบการคำนวณรายได้ว่ามีความถูกต้องและตรวจสอบเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีสำหรับรายได้จากการให้บริการดังกล่าว – การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับรายได้จากการให้บริการ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญ
การด้อยค่าของเงินลงทุนในบริษัทย่อยและค่าความนิยม เนื่องจากการพิจารณาเกี่ยวกับการด้อยค่าของเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการด้อยค่าของค่าความนิยมขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและข้อสมมติฐานที่สำคัญที่ผู้บริหารของกลุ่มบริษัทนำมาใช้ในการประมาณค่าเผื่อการด้อยค่าดังกล่าว ดังนั้นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คือ การแสดงมูลค่าของเงินลงทุนในบริษัทย่อย และค่าความนิยม ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุนในบริษัทย่อย และค่าเผื่อการด้อยค่าของค่าความนิยมให้เป็นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ทั้งนี้นโยบายการบัญชีเรื่องเงินลงทุน สินทรัพย์ไม่มีตัวตน การด้อยค่า และรายละเอียดเกี่ยวกับเงินลงทุนในบริษัทย่อย และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.7 ข้อ 3.11 ข้อ 3.12 ข้อ 9 และข้อ 12 ตามลำดับ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญรวมถึง • ทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การด้อยค่า • สอบทานการออกแบบและการปฏิบัติตามการควบคุมภายใน • ทดสอบความมีประสิทธิผลของการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาการด้อยค่า และ • ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ซึ่งประกอบด้วย – ตรวจสอบหลักฐานประกอบการพิจารณาของผู้บริหารเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ของการด้อยค่าของเงินลงทุนในบริษัทย่อย – ประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินมูลค่าและข้อสมมติฐานที่สำคัญที่ผู้บริหารของบริษัทนำมาใช้ในประมาณค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุนในบริษัทย่อย

เรื่องอื่น

งบการเงินรวมของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ที่แสดงเป็นข้อมูลเปรียบเทียบตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่น ซึ่งแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข ตามรายงานลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2559

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ข้อมูลอื่นประกอบด้วยข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในรายงานประจำปี ซึ่งข้าพเจ้าได้รับข้อมูลอื่นในรายงานประจำปีฉบับเตรียมเผยแพร่ก่อนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

ความเห็นของข้าพเจ้าต่องบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลอื่นดังกล่าว

ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าที่เกี่ยวเนื่องกับการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ คือ การอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับงบการเงินหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของข้าพเจ้า หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อมูลอื่นในรายงานประจำปีฉบับเตรียมเผยแพร่ โดยไม่พบว่ามีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่ข้าพเจ้าต้องรายงาน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต่องบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง (ตามความเหมาะสม) และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกกลุ่มบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการสอดส่องดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของกลุ่มบริษัท

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญ เมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิผลของการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัท
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าถึงการเปิดเผยที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน หรือถ้าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กลุ่มบริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยว่างบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควร
- ได้รับหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกิจการภายในกลุ่มหรือกิจกรรมทางธุรกิจภายในกลุ่มบริษัทเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินรวม ข้าพเจ้ารับผิดชอบต่อการกำหนดแนวทาง การควบคุมดูแล และการปฏิบัติงานตรวจสอบกลุ่มบริษัท ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวต่อความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในซึ่งข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลว่าข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดตลอดจนเรื่องอื่นซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่ามีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระของข้าพเจ้าและมาตรการที่ข้าพเจ้าใช้เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าพเจ้าขาดความเป็นอิสระ

จากเรื่องที่สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ข้าพเจ้าได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญมากที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการในงวดปัจจุบันและกำหนดเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ข้าพเจ้าได้อธิบายเรื่องเหล่านี้ในรายงานของผู้สอบบัญชีเว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับไม่ให้เปิดเผยต่อสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว หรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้าเพราะการกระทำดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ต่อส่วนได้เสียสาธารณะจากการสื่อสารดังกล่าว

ชวาลา เทียนประเสริฐกิจ
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขทะเบียน 4301
บริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด

กรุงเทพมหานคร
วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2559	2558	2559	2558
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
รายได้	4				
รายได้จากการขายและการให้บริการ	23	11,516,630,196	12,453,089,955	7,076,757,129	7,653,798,891
รายได้ค่าก่อสร้างภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ		105,000	543,915	105,000	543,915
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ		152,107,209	-	162,693,134	-
รายได้อื่น	24	202,027,427	489,105,936	2,474,814,092	689,901,811
รวมรายได้		**11,870,869,832**	**12,942,739,806**	**9,714,369,355**	**8,344,244,617**
ค่าใช้จ่าย	4				
ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ		6,296,848,591	6,287,173,476	3,867,990,052	3,815,117,464
ต้นทุนค่าก่อสร้างภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ		105,000	543,915	105,000	543,915
ต้นทุนค่าอนุญาตให้ดำเนินการ		1,057,053,328	1,066,618,826	1,057,053,328	1,066,618,826
ค่าใช้จ่ายในการขาย		316,743,615	338,451,733	155,421,301	167,041,702
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร		1,793,271,872	1,676,992,895	796,922,540	798,084,481
ขาดทุนจากการด้อยค่าเงินลงทุนในบริษัทย่อย		-	-	92,000,000	453,508,587
ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร		115,665,059	102,593,824	87,800,291	72,871,517
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ		-	595,024,208	-	631,945,714
ต้นทุนทางการเงิน		358,781,093	306,037,479	337,745,898	283,757,455
รวมค่าใช้จ่าย		**9,938,468,558**	**10,373,436,356**	**6,395,038,410**	**7,289,489,661**
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในการร่วมค้า		198,469,354	193,659,781	-	-
กำไรก่อนภาษีเงินได้		**2,130,870,628**	**2,762,963,231**	**3,319,330,945**	**1,054,754,956**
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	27	(347,609,167)	(458,280,748)	(291,592,678)	(260,699,622)
กำไรสำหรับปี		**1,783,261,461**	**2,304,682,483**	**3,027,738,267**	**794,055,334**
การแบ่งปันกำไร					
ส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่		1,611,773,136	2,122,147,081	3,027,738,267	794,055,334
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม		171,488,325	182,535,402	-	-
กำไรสำหรับปี		**1,783,261,461**	**2,304,682,483**	**3,027,738,267**	**794,055,334**
กำไรต่อหุ้น (บาท)	28				
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน		1.47	1.94	2.76	0.72
กำไรต่อหุ้นปรับลด		1.47	1.94	2.76	0.72

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2559	2558	2559	2558
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
กำไรสำหรับปี		**1,783,261,461**	**2,304,682,483**	**3,027,738,267**	**794,055,334**
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น					
รายการที่จะไม่ถูกจัดประเภทรายการใหม่					
เข้าไปไว้ในกำไรหรือขาดทุน					
กำไร (ขาดทุน) จากการประมาณการตามหลักการคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับโครงการผลประโยชน์พนักงาน		-	(19,743,251)	-	13,960,062
ส่วนแบ่งขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นจากเงินลงทุนในการร่วมค้า		-	(157,897,336)	-	-
		-	**(177,640,587)**	**-**	**13,960,062**
รายการที่อาจถูกจัดประเภทรายการใหม่					
เข้าไปไว้ในกำไรหรือขาดทุน					
ผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนจากการแปลงค่าหน่วยงานในต่างประเทศ		(74,763,946)	334,925,885	-	-
ขาดทุนที่ยังไม่รับรู้จากการเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในบริษัทย่อย		-	(216)	-	-
การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมสุทธิของเงินลงทุนเผื่อขาย					
ส่วนที่โอนไปกำไรหรือขาดทุน		11,257,263	(335,334,101)	-	-
การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมสุทธิของเงินลงทุนเผื่อขาย		(18,361,763)	(458,294,533)	(1,333,402)	-
ภาษีเงินได้ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		266,680	-	266,680	-
		(81,601,766)	(458,702,965)	(1,066,722)	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี - สุทธิจากภาษี		**(81,601,766)**	**(636,343,552)**	**(1,066,722)**	**13,960,062**
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		**1,701,659,695**	**1,668,338,931**	**3,026,671,545**	**808,015,396**
การแบ่งปันกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม					
ส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่		1,530,171,800	1,500,883,965	3,026,671,545	808,015,396
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม		171,487,895	167,454,966	-	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		**1,701,659,695**	**1,668,338,931**	**3,026,671,545**	**808,015,396**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

หมายเหตุ **สารบัญ**

1. ข้อมูลทั่วไป
2. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน
3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ
4. บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน
5. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด
6. เงินลงทุนชั่วคราว
7. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น
8. สินค้าคงเหลือ
9. เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า
10. ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม
11. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
12. สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
13. ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี
14. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น
15. หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย
16. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น
17. หนี้สินหมุนเวียนอื่น
18. ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน
19. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น
20. ทุนเรือนหุ้นและการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์
21. สำรอง
22. ส่วนงานดำเนินงาน
23. รายได้จากการขายและการให้บริการ
24. รายได้อื่น
25. ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ
26. เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
27. ภาษีเงินได้
28. กำไรต่อหุ้น
29. เงินปันผล

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

หมายเหตุ	**สารบัญ**
30.	เครื่องมือทางการเงิน
31.	ภาระผูกพันกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน
32.	หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น
33.	เหตุการณ์อื่น
34.	เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลาที่รายงาน
35.	มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ยังไม่ได้ใช้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติให้ออกงบการเงินจากคณะกรรมการเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560

1. ข้อมูลทั่วไป

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) "บริษัท" เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย และมีที่อยู่จดทะเบียนตั้งอยู่เลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

บริษัทจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อเดือนมกราคม 2537

บริษัทใหญ่ในระหว่างงวด คือ บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (ถือหุ้นร้อยละ 41.14) ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย

บริษัท บริษัทย่อยและการร่วมค้า (รวมเรียกว่า "กลุ่มบริษัท") ประกอบธุรกิจหลักในการให้บริการวงจรดาวเทียมเพื่อการสื่อสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไอพีสตาร์ บริการเนื้อหาสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์ จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ บริการศูนย์ข้อมูลอินเทอร์เน็ต บริการอินเทอร์เน็ต บริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม บริการให้คำปรึกษาด้านเทคนิคที่เกี่ยวกับดาวเทียม บริการธุรกิจกระจายเสียงโทรทัศน์และโทรคมนาคม บริการจัดพิมพ์และโฆษณาสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ฉบับธุรกิจ บริการโฆษณาบนอินเทอร์เน็ต บริการระบบโทรศัพท์ บริการเสริมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการด้านวิศวกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและอิเลคโทรนิคส์ โดยส่วนใหญ่เป็นการประกอบธุรกิจภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการต่าง ๆ

กลุ่มบริษัทมีการประกอบกิจการใน 11 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สิงคโปร์ กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา มอริเชียส เกาะบริติช-เวอร์จิน ญี่ปุ่นและอินเดีย

บริษัทได้ทำสัญญากับกระทรวงคมนาคมเพื่อดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารเป็นเวลา 30 ปี โดยบริษัทมีสิทธิในการบริหารกิจการและการให้บริการวงจรดาวเทียมเพื่อการสื่อสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และมีสิทธิเก็บค่าใช้วงจรดาวเทียมจากผู้ใช้วงจรดาวเทียมภายในระยะเวลา 30 ปี ซึ่งปัจจุบันสัญญาดังกล่าวอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและจะหมดอายุในปี 2564

บริษัทได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโทรคมนาคมจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ("กสทช.") ซึ่งบริษัทมีสิทธิให้บริการโทรคมนาคมบนโครงข่ายของตนเองทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุ 20 ปี และจะหมดอายุในปี 2575

รายละเอียดของบริษัทย่อยและการร่วมค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังนี้

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่กิจการจัดตั้ง	ส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของ	
			2559	2558
			ร้อยละ	*ร้อยละ*
บริษัทย่อยทางตรง				
บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด	จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม บริการให้คำปรึกษาและติดตั้งระบบสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์แบบครบวงจร (System Integration)	ไทย	99.99	99.99
บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	เกาะบริติช-เวอร์จิน	100	100
บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด	ให้บริการด้านวิศวกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์	เกาะบริติช-เวอร์จิน	100	100
Spacecode LLC	ให้บริการด้านวิศวกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์	สหรัฐอเมริกา	-	70
บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	สิงคโปร์	100	100

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่กิจการจัดตั้ง	ส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของ	
			2559	2558
			ร้อยละ	*ร้อยละ*
บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	มอริเชียส	100	100
บริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด	จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม	กัมพูชา	100	100
บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศออสเตรเลีย	ออสเตรเลีย	100	100
บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด	ให้บริการด้านธุรกิจกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	ไทย	99.99	99.99
บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	100	100
บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศนิวซีแลนด์	นิวซีแลนด์	100	100
บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8	มอริเชียส	100	100

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่กิจการจัดตั้ง	ส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของ	
			2559	2558
			ร้อยละ	*ร้อยละ*
บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด	จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมและบริการให้คำปรึกษาด้านเทคนิคที่เกี่ยวกับดาวเทียม	อินเดีย	100	-
บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	ให้บริการด้านเทคโนโลยี	มอริเชียส	100	-
บริษัทย่อยทางอ้อมของบริษัท				
บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)	ประกอบธุรกิจในการให้บริการศูนย์ข้อมูลอินเทอร์เน็ตและบริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร	ไทย	42.07	42.07
บริษัท โอไรอ้อน แซทเทลไลท์ ซิสเทม พีทีวาย จำกัด	ให้บริการด้านการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียมและโซลูชั่นเพื่อธุรกิจ	ออสเตรเลีย	100	100
การร่วมค้าของบริษัท				
บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	ประกอบธุรกิจหลักในการลงทุนด้านการสื่อสารโทรคมนาคมในระดับนานาชาติ	สิงคโปร์	51	51
การร่วมค้าของบริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด				
บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์ระหว่างประเทศและอินเทอร์เน็ต	ลาว	24.99	24.99

รายการระหว่างกิจการที่มีสาระสำคัญระหว่างบริษัทและบริษัทย่อยได้ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว งบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ได้รวมข้อมูลทางการเงินของบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ที่ได้ตรวจสอบแล้ว

2. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

2.1 เกณฑ์การถือปฏิบัติ

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน รวมถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ประกาศใช้โดยสภาวิชาชีพบัญชีฯ (“สภาวิชาชีพบัญชี”) กฎระเบียบและประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง

สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกและปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินหลายฉบับ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 ทุกฉบับมาถือปฏิบัติ การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกและปรับปรุงใหม่มาถือปฏิบัติดังกล่าวไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่อนโยบายการบัญชี วิธีการคำนวณ และผลการดำเนินงานหรือฐานะการเงินของกลุ่มบริษัทหรือบริษัท

นอกเหนือจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกและปรับปรุงใหม่ข้างต้น สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกและปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่น ๆ ซึ่งมีผลบังคับสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2560 เป็นต้นไป และไม่ได้มีการนำมาใช้สำหรับการจัดทำงบการเงินนี้ มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกและปรับปรุงใหม่ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทได้เปิดเผยในหมายเหตุข้อ 35

2.2 เกณฑ์การวัดมูลค่า

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยถือหลักเกณฑ์การบันทึกตามราคาทุนเดิม ยกเว้นที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น

2.3 สกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานและนำเสนองบการเงิน

งบการเงินนี้จัดทำและแสดงหน่วยเงินตราเป็นเงินบาทซึ่งเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท ข้อมูลทางการเงินทั้งหมดมีการปัดเศษในหมายเหตุประกอบงบการเงินเพื่อให้แสดงเป็นหลักพันบาท ยกเว้นที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น

2.4 การประมาณการและใช้วิจารณญาณ

ในการจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ผู้บริหารต้องใช้วิจารณญาณ การประมาณและข้อสมมติฐานหลายประการ ซึ่งมีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายการบัญชีและการรายงานจำนวนเงินที่เกี่ยวกับ สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย ผลที่เกิดขึ้นจริงอาจแตกต่างจากที่ประมาณไว้

ประมาณการและข้อสมมติฐานที่ใช้ในการจัดทำงบการเงินจะได้รับการทบทวนอย่างต่อเนื่อง การปรับประมาณการทางบัญชีจะบันทึกโดยวิธีเปลี่ยนทันทีเป็นต้นไป

(1) การใช้วิจารณญาณ

ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วิจารณญาณในการเลือกนโยบายการบัญชีซึ่งมีผลกระทบที่มีนัยสำคัญที่สุดต่อจำนวนเงินที่รับรู้ในงบการเงินซึ่งประกอบด้วยหมายเหตุประกอบงบการเงินต่อไปนี้

หมายเหตุข้อ 9	การจัดประเภทการร่วมค้า
หมายเหตุข้อ 9	การจัดทำงบการเงินรวม: กลุ่มบริษัทมีอำนาจควบคุมโดยพฤตินัย (De facto control) เหนือผู้ได้รับการลงทุน

(2) การประมาณการข้อสมมติฐานและความไม่แน่นอนของการประมาณการ

ข้อมูลเกี่ยวกับความไม่แน่นอนของการประมาณการที่สำคัญซึ่งมีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญที่เป็นเหตุให้ต้องมีการปรับปรุงจำนวนเงินที่รับรู้ในงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วยหมายเหตุประกอบงบการเงินต่อไปนี้

หมายเหตุข้อ 7	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
หมายเหตุข้อ 8	มูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับคืนจากสินค้าคงเหลือ
หมายเหตุข้อ 9	ข้อสมมติฐานสำหรับการประมาณการในการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคต
หมายเหตุข้อ 11	การประมาณอายุการใช้งานและมูลค่าคงเหลือของอาคารและอุปกรณ์
หมายเหตุข้อ 12	การประมาณอายุการใช้งานและมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น
หมายเหตุข้อ 13	ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี
หมายเหตุข้อ 18	การวัดมูลค่าของภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์
หมายเหตุข้อ 20	การวัดมูลค่าของการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

หมายเหตุข้อ 30	การวัดมูลค่ายุติธรรมของสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า
หมายเหตุข้อ 31 และ 32	ประมาณการหนี้สิน และหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

นโยบายการบัญชีที่นำเสนอดังต่อไปนี้ได้ถือปฏิบัติโดยสม่ำเสมอสำหรับงบการเงินทุกรอบระยะเวลาที่รายงาน

3.1 เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินรวม

งบการเงินรวมประกอบด้วยงบการเงินของบริษัท บริษัทย่อย และส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัทในการร่วมค้า

การรวมธุรกิจ

กลุ่มบริษัทบันทึกบัญชีสำหรับการรวมธุรกิจตามวิธีซื้อ เมื่อการควบคุมถูกโอนไปยังกลุ่มบริษัท ยกเว้นในกรณีที่เป็นการรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน

การควบคุม หมายถึงอำนาจในการกำหนดนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของกิจการเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์จากกิจกรรมของกิจการนั้น ในการพิจารณาอำนาจในการควบคุม กิจการต้องนำสิทธิในการออกเสียงที่เกิดขึ้นมารวมในการพิจารณา วันที่ซื้อกิจการคือวันที่อำนาจในการควบคุมนั้นได้ถูกโอนไปยังผู้ซื้อ การกำหนดวันที่ซื้อกิจการและการระบุเกี่ยวกับการโอนอำนาจควบคุมจากฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่งต้องใช้ดุลยพินิจเข้ามาเกี่ยวข้อง

ค่าความนิยม ถูกวัดมูลค่า ณ วันที่ซื้อ โดยวัดจากมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่โอนให้ซึ่งรวมถึงการรับรู้จำนวนส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมในผู้ถูกซื้อ หักด้วยมูลค่าสุทธิ (มูลค่ายุติธรรม) ของสินทรัพย์ที่ระบุได้ที่ได้มาและหนี้สินที่รับมาซึ่งวัดมูลค่า ณ วันที่ซื้อ

สิ่งตอบแทนที่โอนให้ ต้องวัดด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่โอนไป หนี้สินที่กลุ่มบริษัทก่อขึ้นเพื่อจ่ายชำระให้แก่เจ้าของเดิม และส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของที่ออกโดยกลุ่มบริษัท ทั้งนี้สิ่งตอบแทนที่โอนให้ยังรวมถึงมูลค่ายุติธรรมของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและมูลค่าของโครงการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ที่ออกแทนโครงการของผู้ถูกซื้อเมื่อรวมธุรกิจ หากการรวมธุรกิจมีผลให้สิ้นสุดความสัมพันธ์ของโครงการเดิมระหว่างกลุ่มบริษัทและผู้ถูกซื้อ ให้ใช้ราคาที่ต่ำกว่าระหว่าง มูลค่าจากการยกเลิกสัญญาตามที่ระบุในสัญญา และมูลค่าองค์ประกอบนอกตลาด ไปหักจากสิ่งตอบแทนที่โอนให้ และรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น

หากมีการออกโครงการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ (โครงการทดแทน) เพื่อแลกเปลี่ยนกับโครงการที่พนักงานของผู้ถูกซื้อถืออยู่ (โครงการผู้ถูกซื้อ) ขึ้นอยู่กับต้นทุนบริการในอดีต ผู้ซื้อต้องวัดส่วนของโครงการทดแทนด้วยมูลค่าตามราคาตลาดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งตอบแทนที่โอน หากมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำงานในอนาคต ผลต่างระหว่างมูลค่าซึ่งรวมอยู่ในสิ่งตอบแทนที่โอนไป และ ราคาตลาดของโครงการทดแทน รับรู้เป็นผลตอบแทนพนักงานภายหลังการรวมธุรกิจ

หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นของบริษัทที่ถูกซื้อที่รับมาจากการรวมธุรกิจ รับรู้เป็นหนี้สินหากมีภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในอดีต และสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ

กลุ่มบริษัทวัดมูลค่าส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมตามอัตราส่วนได้เสียในสินทรัพย์สุทธิที่ได้มาจากผู้ถูกซื้อ

ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อของกลุ่มบริษัทที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการรวมธุรกิจ เช่น ค่าที่ปรึกษากฎหมาย ค่าธรรมเนียมวิชาชีพและค่าที่ปรึกษาอื่นๆ ถือเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

การรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน

การรวมธุรกิจซึ่งเกิดจากการโอนส่วนได้เสียในกิจการภายใต้การควบคุมของผู้ถือหุ้นซึ่งควบคุมกลุ่มบริษัท ถือเป็นการเข้าครอบครองเสมือนว่าได้เกิดขึ้นตั้งแต่วันต้นงวดของปีเปรียบเทียบก่อนหน้าสุดหรือ ณ วันที่มีการรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกันแล้วแต่วันใดจะหลังกว่า เพื่อปรับปรุงงบการเงินเปรียบเทียบ สินทรัพย์และหนี้สินที่ได้มาจะถูกรับรู้ด้วยมูลค่าตามบัญชีก่อนการจัดทำงบการเงินรวมภายใต้การควบคุมของผู้ถือหุ้น ที่กลุ่มบริษัทมีส่วนควบคุมส่วนประกอบอื่นของส่วนของเจ้าของที่ได้มาจากการรวมธุรกิจถือเป็นส่วนหนึ่งของทุนของกลุ่มบริษัท เว้นแต่ส่วนที่ได้มานั้นได้รับรู้เป็นส่วนหนึ่งของส่วนเกินมูลค่าหุ้น เงินสดจ่ายในการรวมธุรกิจรับรู้โดยตรงในส่วนของเจ้าของ

บริษัทย่อย

บริษัทย่อยเป็นกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มบริษัท การควบคุมเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มบริษัทเปิดรับหรือมีสิทธิในผลตอบแทนผันแปรจากการเกี่ยวข้องกับกิจการนั้นและมีความสามารถในการใช้อำนาจเหนือกิจการนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อจำนวนเงินผลตอบแทนของกลุ่มบริษัท งบการเงินของบริษัทย่อยได้รวมอยู่ในงบการเงินรวม นับแต่วันที่มีการควบคุมจนถึงวันที่การควบคุมสิ้นสุดลง

การสูญเสียการควบคุม

เมื่อกลุ่มบริษัทสูญเสียการควบคุมในบริษัทย่อย กลุ่มบริษัทตัดรายการสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทย่อยนั้นออก รวมถึงส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมและส่วนประกอบอื่นในส่วนของเจ้าของที่เกี่ยวข้องกับบริษัทย่อยนั้น กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียการควบคุมในบริษัทย่อยรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน ส่วนได้เสียในบริษัทย่อยเดิมที่ยังคงเหลืออยู่ให้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่สูญเสียการควบคุม

ส่วนได้เสียในเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย

ส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัทในเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย ได้แก่ส่วนได้เสียในการร่วมค้า

การร่วมค้าเป็นการร่วมการงานที่กลุ่มบริษัทมีการควบคุมร่วมในการงานนั้น โดยมีสิทธิในสินทรัพย์สุทธิของการร่วมการงานนั้นมากกว่าการมีสิทธิในสินทรัพย์และภาระผูกพันในหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับการร่วมการงานนั้น

ส่วนได้เสียในการร่วมค้าบันทึกบัญชีตามวิธีส่วนได้เสีย โดยรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกด้วยราคาทุนซึ่งรวมถึงต้นทุนการทำรายการ ภายหลังการรับรู้รายการเริ่มแรก ส่วนแบ่งกำไรหรือขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัท จะถูกบันทึกในงบการเงินรวมจนถึงวันที่กลุ่มบริษัทสูญเสียความมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ หรือการควบคุมร่วม

การตัดรายการในงบการเงินรวม

ยอดคงเหลือและรายการบัญชีระหว่างกิจการในกลุ่ม รวมถึงรายได้ หรือค่าใช้จ่ายที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นผลมาจากรายการระหว่างกิจการในกลุ่ม ถูกตัดรายการในการจัดทำงบการเงินรวม กำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นผลมาจากรายการกับบริษัทร่วมและกิจการที่ควบคุมร่วมกันถูกตัดรายการกับเงินลงทุนเท่าที่กลุ่มบริษัทมีส่วนได้เสียในกิจการที่ถูกลงทุนนั้น ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงถูกตัดรายการในลักษณะเดียวกับกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง แต่เท่าที่เมื่อไม่มีหลักฐานการด้อยค่าเกิดขึ้น

3.2 เงินตราต่างประเทศ

รายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

รายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศแปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของแต่ละบริษัทในกลุ่มบริษัท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ

สินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นตัวเงินและเป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันที่รายงาน แปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันนั้น กำไรหรือขาดทุนจากการแปลงค่าบันทึกในกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์และหนี้สินที่ไม่เป็นตัวเงินซึ่งเกิดจากรายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศซึ่งบันทึกตามเกณฑ์ราคาทุนเดิม แปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ

หน่วยงานในต่างประเทศ

สินทรัพย์และหนี้สินของหน่วยงานในต่างประเทศ รวมถึงค่าความนิยมและรายการปรับปรุงมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นจากการซื้อหน่วยงานในต่างประเทศ แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่รายงาน

ค่าความนิยมและรายการปรับปรุงมูลค่ายุติธรรมที่เกิดจากการซื้อหน่วยงานในต่างประเทศ แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่รายงาน

รายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงานในต่างประเทศแปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยในระหว่างปี

ผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดจากการแปลงค่า บันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น และแสดงเป็นรายการผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนในส่วนของผู้ถือหุ้น จนกว่ามีการจำหน่ายเงินลงทุนนั้นออกไป ยกเว้นผลต่างจากการแปลงค่าที่ถูกปันส่วนให้ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม

เมื่อหน่วยงานต่างประเทศถูกจำหน่ายส่วนได้เสียทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนที่ทำให้สูญเสียการควบคุม ความมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญ หรือการควบคุมร่วมกัน ผลสะสมของผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างประเทศนั้นต้องถูกจัดประเภทเป็นกำไรหรือขาดทุน โดยเป็นส่วนหนึ่งของกำไรขาดทุนจากการจำหน่าย หากกลุ่มบริษัทจำหน่ายส่วนได้เสียในบริษัทย่อยเพียงบางส่วนแต่ยังคงมีการควบคุม ผลสะสมต้องถูกปันสัดส่วนให้กับส่วนของผู้ถือหุ้นที่ไม่มีอำนาจควบคุม หากกลุ่มบริษัทจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้า

เพียงบางส่วนโดยที่กลุ่มบริษัทยังคงมีอิทธิพลหรือการควบคุมร่วมที่มีสาระสำคัญอยู่ กลุ่มบริษัทต้องจัดประเภทยอดสะสมบางส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นกำไรหรือขาดทุน

3.3 เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์

เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์ได้ถูกนำมาใช้เพื่อจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ที่เกิดจากกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมจัดหาเงิน และกิจกรรมลงทุน เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์ไม่ได้มีไว้เพื่อค้า อย่างไรก็ตาม ตราสารอนุพันธ์ที่ไม่เข้าเงื่อนไข การกำหนดให้เป็นเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงถือเป็นรายการเพื่อค้า

เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์จะถูกบันทึกบัญชีเมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรม ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการทำรายการดังกล่าวบันทึกในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น การวัดมูลค่าใหม่ภายหลังการบันทึกครั้งแรกใช้มูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนจากการวัดมูลค่าใหม่ให้เป็นมูลค่ายุติธรรมบันทึกในกำไรหรือขาดทุนทันที อย่างไรก็ตาม หากตราสารอนุพันธ์เข้าเงื่อนไขมีไว้เพื่อเป็นเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง การบันทึกรายการกำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาจะขึ้นอยู่กับประเภทของรายการที่ได้รับการป้องกันความเสี่ยง

มูลค่ายุติธรรมของสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าถือตามราคาตลาดของสัญญาล่วงหน้า ณ วันที่รายงาน ถ้ามีราคาตลาด ในกรณีที่ไม่มีราคาตลาด ให้ประมาณมูลค่ายุติธรรมโดยการคิดลดจากผลต่างระหว่างราคาล่วงหน้าตามสัญญากับราคาล่วงหน้าของสัญญาปัจจุบัน ณ วันที่รายงานที่ครบกำหนดในวันเดียวกัน โดยใช้อัตราดอกเบี้ยประเภทที่ใช้กับธุรกรรมการเงินที่ปลอดความเสี่ยง เช่น พันธบัตรรัฐบาล

3.4 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดประกอบด้วย ยอดเงินสด ยอดเงินฝากธนาคารประเภทเผื่อเรียก และเงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูง และมีระยะเวลาครบกำหนดเริ่มแรกภายใน 3 เดือนหรือน้อยกว่า เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารซึ่งจะต้องชำระคืนเมื่อทวงถามถือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมดำเนินงานในงบกระแสเงินสด

3.5 ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นแสดงในราคาตามใบแจ้งหนี้หักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญประเมินโดยการวิเคราะห์ประวัติการชำระหนี้ และการคาดการณ์เกี่ยวกับการชำระหนี้ในอนาคตของลูกค้า โดยคำนวณสุทธิจากเงินมัดจำรับจากลูกค้า ลูกหนี้จะถูกตัดจำหน่ายบัญชีเมื่อทราบว่าเป็นหนี้สูญ

3.6 สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือแสดงในราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

ต้นทุนของสินค้าคำนวณโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ต้นทุนสินค้าประกอบด้วย ราคาทุนที่ซื้อและค่าใช้จ่ายทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้านั้น เช่น ค่าภาษีอากร ค่าขนส่ง หักด้วยส่วนลดและเงินที่ได้รับคืนจากการซื้อสินค้า ต้นทุนของสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงทางตรง ค่าใช้จ่ายอื่นทางตรง และค่าโสหุ้ยในการผลิต ซึ่งปันส่วนตามเกณฑ์การดำเนินงานตามปกติ แต่ไม่รวมต้นทุนการกู้ยืม

มูลค่าสุทธิที่จะได้รับเป็นการประมาณราคาที่จะขายได้จากการดำเนินธุรกิจปกติหักด้วยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นโดยประมาณในการขาย

3.7 เงินลงทุน

เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า

เงินลงทุนในบริษัทย่อยและกิจการร่วมค้า ในงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท บันทึกบัญชีโดยใช้วิธีราคาทุน ส่วนการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในการร่วมค้าในงบการเงินรวมใช้วิธีส่วนได้เสีย

เงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนอื่น

ตราสารหนี้และตราสารทุนซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดซึ่งถือไว้เพื่อค้า จัดประเภทเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนและแสดงในมูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาหลักทรัพย์ได้บันทึกในงบกำไรหรือขาดทุน

ตราสารหนี้ซึ่งกลุ่มบริษัทตั้งใจและสามารถถือจนครบกำหนดจัดประเภทเป็นเงินลงทุนที่จะถือจนครบกำหนด เงินลงทุนที่จะถือจนครบกำหนด แสดงในราคาทุนตัดจำหน่ายหักด้วยขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุน ผลต่างระหว่างราคาทุนที่ซื้อมากับมูลค่าไถ่ถอนของตราสารหนี้จะถูกตัดจ่ายโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตลอดอายุของตราสารหนี้ที่เหลือ

ตราสารหนี้และตราสารทุนซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด นอกเหนือจากที่ถือไว้เพื่อค้าหรือตั้งใจถือไว้จนครบกำหนดจัดประเภทเป็นเงินลงทุนเผื่อขาย ภายหลังการรับรู้มูลค่าในครั้งแรกเงินลงทุนเผื่อขายแสดงในมูลค่ายุติธรรม และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ใช่ผลขาดทุนจากการด้อยค่าและผลต่างจากสกุลเงินตราต่างประเทศของรายการที่เป็นตัวเงิน บันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ส่วนผลขาดทุนจากการด้อยค่าและผลต่างจากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน เมื่อมีการตัดจำหน่ายเงินลงทุน จะรับรู้ผลกำไรหรือขาดทุนสะสมที่เคยบันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเข้ากำไรหรือขาดทุน ในกรณีที่เป็นเงินลงทุนประเภทที่มีดอกเบี้ย จะต้องบันทึกดอกเบี้ยในกำไรหรือขาดทุนโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

เงินลงทุนในตราสารทุนซึ่งไม่ใช่หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดแสดงในราคาทุนหักขาดทุนจากการด้อยค่า

มูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงินสำหรับหลักทรัพย์เพื่อค้าและหลักทรัพย์เผื่อขายจะใช้ราคาเสนอซื้อ ณ วันที่รายงาน

การจำหน่ายเงินลงทุน

เมื่อมีการจำหน่ายเงินลงทุน ผลต่างระหว่างจำนวนเงินสุทธิที่ได้รับและมูลค่าตามบัญชีและรวมถึงกำไรหรือขาดทุนสะสมจากการตีราคาหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องที่เคยบันทึกในส่วนของผู้ถือหุ้น จะถูกบันทึกในกำไรหรือขาดทุน

ในกรณีที่กลุ่มบริษัทจำหน่ายบางส่วนของเงินลงทุนที่ถืออยู่ การคำนวณต้นทุนสำหรับเงินลงทุนที่จำหน่ายไปและเงินลงทุนที่ยังถืออยู่ใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักปรับใช้กับมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนที่เหลืออยู่ทั้งหมด

3.8 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

สินทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของกิจการ

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์แสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า

ราคาทุนรวมถึงต้นทุนทางตรง ที่เกี่ยวข้องกับการได้มาของสินทรัพย์ ต้นทุนของการก่อสร้างสินทรัพย์ที่กิจการก่อสร้างเอง รวมถึงต้นทุนของวัสดุ แรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ ต้นทุนในการรื้อถอน การขนย้าย การบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์และต้นทุนการกู้ยืม สำหรับเครื่องมือที่ควบคุมโดยลิขสิทธิ์ซอฟแวร์ ซึ่งไม่สามารถทำงานได้โดยปราศจากลิขสิทธิ์ซอฟแวร์นั้นให้ถือว่า ลิขสิทธิ์ซอฟแวร์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่เท่ากันต้องบันทึกแต่ละส่วนประกอบที่มีนัยสำคัญแยกต่างหากจากกัน

กำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ คือผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับจากการจำหน่ายกับมูลค่าตามบัญชีของอาคาร และอุปกรณ์ โดยรับรู้สุทธิในกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์ที่เช่า

การเช่าซึ่งกลุ่มบริษัทได้รับส่วนใหญ่ของความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการครอบครองทรัพย์สินที่เช่านั้นๆ ให้จัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงิน ส่วนที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่ได้มาโดยทำสัญญาเช่าการเงินบันทึกเป็นสินทรัพย์ด้วยมูลค่ายุติธรรมหรือมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า ค่าเช่าที่ชำระจะแยกเป็นส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายทางการเงิน และส่วนที่จะหักจากหนี้ตามสัญญา เพื่อทำให้อัตราดอกเบี้ยแต่ละงวดเป็นอัตราคงที่สำหรับยอดคงเหลือของหนี้สิน ค่าใช้จ่ายทางการเงินจะบันทึกโดยตรงในกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์ที่ให้เช่า

สินทรัพย์ที่ให้เช่าตามสัญญาเช่าดำเนินงานรวมแสดงอยู่ในอาคารและอุปกรณ์ในงบแสดงฐานะการเงิน และตัดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ด้วยเกณฑ์เดียวกันกับอาคารและอุปกรณ์ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง

ต้นทุนในการเปลี่ยนแทนส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ถ้ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กลุ่มบริษัทจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ ชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแทนจะถูกตัดจำหน่ายตามมูลค่าตามบัญชี ต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงอาคารและอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคา

ค่าเสื่อมราคาคำนวณจากมูลค่าเสื่อมสภาพของรายการอาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยราคาทุนของสินทรัพย์หรือต้นทุนในการเปลี่ยนแทนอื่น หักด้วยมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์

ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในกำไรหรือขาดทุน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามเกณฑ์อายุการใช้งานโดยประมาณของส่วนประกอบของสินทรัพย์แต่ละรายการ หรืออายุสัญญาเช่าในกรณีที่อายุสัญญาเช่าสั้นกว่า ประมาณการอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์แสดงได้ดังนี้

สิทธิการเช่าที่ดิน	30 ปี
อาคารและส่วนปรับปรุง	5-10 ปี
อุปกรณ์	5-18 ปี
เครื่องตกแต่ง ติดตั้งและอุปกรณ์สำนักงาน	5-18 ปี
อุปกรณ์คอมพิวเตอร์	3-5 ปี
ยานพาหนะ	5 ปี

กลุ่มบริษัทไม่คิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดินและสินทรัพย์ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง

วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา อายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ และมูลค่าคงเหลือ ถูกทบทวนอย่างน้อยที่สุดทุกสิ้นรอบปีบัญชี และปรับปรุงตามความเหมาะสม

3.9 สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการประกอบด้วย สิทธิในการเรียกเก็บค่าบริการจากการให้บริการดาวเทียมภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

วิธีการตัดจำหน่าย ตัดจำหน่ายตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุของสินทรัพย์หรืออายุของสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการแล้วแต่ระยะเวลาใดจะสั้นกว่า

3.10 ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี

ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่างๆในการออกหุ้นกู้และเงินกู้ยืมระยะยาว และตัดจำหน่ายโดยวิธีเส้นตรงตามอายุของหุ้นกู้หรืออายุของสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาว

3.11 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

ค่าความนิยม

ค่าความนิยมที่เกิดจากการซื้อกิจการของบริษัทย่อยรับรู้ในสินทรัพย์ไม่มีตัวตน การรับรู้มูลค่าเริ่มแรกของค่าความนิยม ได้อธิบายในหมายเหตุประกอบงบการเงิน 3.1 ภายหลังจากการรับรู้เริ่มแรก ค่าความนิยมจะถูกวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุนหักผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม สำหรับตราสารทุน – การบัญชีด้านผู้ลงทุน มูลค่าตามบัญชีของค่าความนิยมรวมอยู่ในมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุน และ ผลขาดทุนจากการด้อยค่าในเงินลงทุนต้องไม่ถูกปันส่วนให้สินทรัพย์ใด ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนรวมถึงค่าความนิยม

รายจ่ายในการวิจัยและพัฒนา

รายจ่ายในขั้นตอนการวิจัย ได้แก่ การสำรวจตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่ง ความรู้ความเข้าใจใหม่ทางด้านวิทยาศาสตร์หรือทางด้านเทคนิค รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น

ต้นทุนที่เกิดขึ้นของโครงการเพื่อการพัฒนา (ซึ่งเกี่ยวข้องกับการออกแบบและการทดสอบผลิตภัณฑ์ใหม่หรือที่ปรับปรุงขึ้น) รับรู้เป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าโครงการนั้นจะประสบความสำเร็จโดยการประเมินความเป็นไปได้ทั้งทางพาณิชยกรรมและทางเทคโนโลยี และต้องสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ ส่วนรายจ่ายในการพัฒนาอื่นรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น ต้นทุนการพัฒนาที่ได้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายไปแล้วในงวดก่อนไม่สามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ในงวดถัดไป ต้นทุนการพัฒนาที่บันทึกเป็นสินทรัพย์จะเริ่มตัดจำหน่ายเมื่อเริ่มผลิตผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อการพาณิชย์

รายจ่ายในการพัฒนาซึ่งรับรู้เป็นสินทรัพย์แสดงราคาด้วยราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น ๆ

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่นๆ ที่กลุ่มบริษัทซื้อมาและมีอายุการใช้งานจำกัด แสดงในราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม

ต้นทุนของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่นประกอบด้วยค่าพัฒนาเทคโนโลยีของดาวเทียมไอพีสตาร์ ค่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รายจ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิบัตร เครื่องหมายทางการค้าและใบอนุญาตโดยมีกำหนดตัดจ่ายโดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องโดยมีระยะเวลาตัดจำหน่ายระหว่าง 5 ปีถึง 15.75 ปี

สิทธิการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ซื้อมาจะเริ่มตัดจำหน่ายเมื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์นำมาใช้งานได้ตามประสงค์ โดยจะตัดจำหน่ายตลอดอายุประมาณการให้ประโยชน์ภายในระยะเวลา 3-5 ปี

วิธีการตัดจำหน่าย ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ และ มูลค่าคงเหลือ จะได้รับการทบทวนทุกสิ้นรอบปีบัญชีและปรับปรุงตามความเหมาะสม

3.12 การด้อยค่า

ยอดสินทรัพย์ตามบัญชีของกลุ่มบริษัทได้รับการทบทวน ณ ทุกวันที่รายงานว่ามีข้อบ่งชี้เรื่องการด้อยค่าหรือไม่ ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้จะทำการประมาณมูลค่าสินทรัพย์ที่คาดว่าจะได้รับคืน สำหรับค่าความนิยมและสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่ทราบแน่นอน หรือ ยังไม่พร้อมใช้งาน จะประมาณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนทุกปี ในช่วงเวลาเดียวกัน

ขาดทุนจากการด้อยค่ารับรู้เมื่อมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ หรือมูลค่าตามบัญชีของหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดสูงกว่ามูลค่าที่จะได้รับคืน ขาดทุนจากการด้อยค่าบันทึกในกำไรหรือขาดทุน

การคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน

มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ทางการเงินสำหรับหลักทรัพย์เผื่อขาย คำนวณโดยอ้างอิงถึงมูลค่ายุติธรรม

มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงิน หมายถึงมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์หักต้นทุนในการขายแล้วแต่มูลค่าใดจะสูงกว่า ในการประเมินมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ ประมาณการกระแสเงินสดที่จะได้รับในอนาคตจะคิดลดเป็นมูลค่าปัจจุบันโดยใช้อัตราคิดลดก่อนคำนึงภาษีเงินได้เพื่อให้สะท้อนมูลค่าที่อาจประเมินได้ในตลาดปัจจุบัน ซึ่งแปรไปตามเวลาและความเสี่ยงที่มีต่อสินทรัพย์ สำหรับสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดกระแสเงินสดรับโดยอิสระจากสินทรัพย์อื่น จะพิจารณามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนรวมกับหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดที่สินทรัพย์นั้นเกี่ยวข้องด้วย

การกลับรายการด้อยค่า

ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน จะถูกกลับรายการ เมื่อมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนเพิ่มขึ้นในภายหลัง และการเพิ่มขึ้นนั้นสัมพันธ์โดยตรงกับขาดทุนจากการด้อยค่าที่เคยรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน ส่วนสินทรัพย์ทางการเงินที่เป็นตราสารทุนที่จัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย การกลับรายการจะถูกรับรู้โดยตรงในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ขาดทุนจากการด้อยค่าของค่าความนิยมจะไม่มีการปรับปรุงกลับรายการ ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงินอื่นๆ ที่เคยรับรู้ในงวดก่อนจะถูกประเมิน ณ ทุกวันที่ที่ออกรายงานว่ามีข้อบ่งชี้เรื่องการด้อยค่าหรือไม่ ขาดทุนจากการด้อยค่าจะถูกกลับรายการ หากมีการเปลี่ยนแปลงประมาณการที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน ขาดทุนจากการด้อยค่าจะถูกกลับรายการเพียงเท่าที่มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ไม่เกินกว่ามูลค่าตามบัญชีภายหลังหักค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจำหน่าย เสมือนหนึ่งไม่เคยมีการบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่ามาก่อน

3.13 หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยบันทึกเริ่มแรกในมูลค่ายุติธรรมหักค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการเกิดหนี้สิน ภายหลังจากการบันทึกหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยจะบันทึกต่อมาโดยวิธีราคาทุนตัดจำหน่าย ผลต่างระหว่างยอดหนี้เริ่มแรกและยอดหนี้เมื่อครบกำหนดไถ่ถอน จะบันทึกในกำไรหรือขาดทุนตลอดอายุการกู้ยืมโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

3.14 เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นแสดงในราคาทุน

3.15 ผลประโยชน์ของพนักงาน

โครงการเงินสมทบ

กลุ่มบริษัทจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งเป็นลักษณะของแผนการจ่ายสมทบตามที่ได้กำหนดการจ่ายสมทบไว้แล้ว สินทรัพย์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้แยกออกไปจากสินทรัพย์ของกลุ่มบริษัทและบริหารโดยผู้จัดการกองทุนภายนอก กองทุนสำรองเลี้ยงชีพดังกล่าวได้รับเงินสะสมเข้ากองทุนจากพนักงานและเงินสมทบจากกลุ่มบริษัทที่เกี่ยวข้อง เงินจ่ายสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิดรายการนั้น

โครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้

ภาระผูกพันสุทธิของกลุ่มบริษัทจากโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ถูกคำนวณแยกต่างหากเป็นรายโครงการจากการประมาณผลประโยชน์ในอนาคตที่เกิดจากการทำงานของพนักงานในงวดปัจจุบันและงวดก่อนๆ ผลประโยชน์ดังกล่าวได้มีการคิดลดกระแสเงินสดเพื่อให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน

การคำนวณภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้นั้นจัดทำโดยนักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ได้รับอนุญาตเป็นประจำทุก 3 ปี โดยวิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ ผลจากการคำนวณอาจทำให้กลุ่มบริษัท มีสินทรัพย์เกิดขึ้น ซึ่งการรับรู้เป็นสินทรัพย์จะใช้มูลค่าปัจจุบันของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่มีในรูปของการได้รับคืนในอนาคตจากโครงการหรือการหักการสมทบเข้าโครงการในอนาคต ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจได้มีการพิจารณาถึงความต้องการเงินทุนขั้นต่ำสำหรับโครงการต่าง ๆ ของกลุ่มบริษัท

ในการวัดมูลค่าใหม่ของหนี้สินผลประโยชน์ที่กำหนดไว้สุทธิ กำไรหรือขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยจะถูกรับรู้รายการในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นทันที กลุ่มบริษัท/บริษัทกำหนดดอกเบี้ยจ่ายของหนี้สินผลประโยชน์ที่กำหนดไว้สุทธิโดยใช้อัตราคิดลดที่ใช้วัดมูลค่าภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ ณ ต้นปี โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในหนี้สินผลประโยชน์ที่กำหนดไว้สุทธิซึ่งเป็นผลมาจากการสมทบเงินและการจ่ายชำระผลประโยชน์ ดอกเบี้ยจ่ายสุทธิและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการผลประโยชน์รับรู้รายการในกำไรหรือขาดทุน

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผลประโยชน์ของโครงการหรือการลดขนาดโครงการ การเปลี่ยนแปลงในผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการบริการในอดีต หรือ กำไรหรือขาดทุนจากการลดขนาดโครงการต้องรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนทันที กลุ่มบริษัท/บริษัท รับรู้กำไรและขาดทุนจากการจ่ายชำระผลประโยชน์พนักงานเมื่อเกิดขึ้น

ผลประโยชน์ระยะยาวอื่น

ภาระผูกพันสุทธิของกลุ่มบริษัทที่เป็นผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานเป็นผลประโยชน์ในอนาคตที่เกิดจากการทำงานของพนักงานในงวดปัจจุบันและงวดก่อนๆ ซึ่งผลประโยชน์นี้ได้คิดลดกระแสเงินสดเพื่อให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน การวัดมูลค่าใหม่จะรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น

ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง

ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อวันใดวันหนึ่งต่อไปนี้เกิดขึ้นก่อน เมื่อกลุ่มบริษัทไม่สามารถยกเลิกข้อเสนอการให้ผลประโยชน์ดังกล่าวได้อีกต่อไป หรือเมื่อกลุ่มบริษัทรับรู้ต้นทุนสำหรับการปรับโครงสร้าง หากระยะเวลาการจ่ายผลประโยชน์เกินกว่า 12 เดือนนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างจะถูกคิดลดกระแสเงินสด

ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน

ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อพนักงานทำงานให้ หนี้สินรับรู้ด้วยมูลค่าที่คาดว่าจะจ่ายชำระ หากกลุ่มบริษัท/บริษัทมีภาระผูกพันตามกฎหมายหรือภาระผูกพันโดยอนุมานที่จะต้องจ่ายอันเป็นผลมาจากการที่พนักงานได้ทำงานให้ในอดีตและภาระผูกพันนี้สามารถประมาณได้อย่างสมเหตุสมผล

การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

มูลค่ายุติธรรมของสิทธิซื้อหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิแก่พนักงาน (ชำระด้วยตราสารทุน) รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายพร้อม ๆ ไปกับการเพิ่มขึ้นในส่วนของผู้ถือหุ้น ตลอดระยะเวลาที่พนักงานสามารถเข้าใช้สิทธิได้อย่างไม่มีเงื่อนไข จำนวนที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายจะถูกปรับปรุงเพื่อให้สะท้อนถึงจำนวนสิทธิซื้อหุ้นที่แท้จริงซึ่งเข้าเงื่อนไขการให้บริการที่เกี่ยวข้องและเงื่อนไขการได้รับสิทธิที่ไม่ใช่เงื่อนไขเรื่องตลาดทุน ซึ่งเป็นจำนวนที่เดิมเคยรับรู้ตามจำนวนสิทธิซื้อหุ้นที่เข้าเงื่อนไขการให้บริการที่เกี่ยวข้องและเงื่อนไขการได้รับสิทธิที่ไม่ใช่เงื่อนไขเรื่องตลาดทุน ณ วันที่ได้รับสิทธิ สำหรับเงื่อนไขการได้รับสิทธิที่ไม่ใช่เงื่อนไขการบริการหรือผลงาน มูลค่ายุติธรรมของสิทธิซื้อหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิจะถูกวัดค่าเพื่อให้สะท้อนถึงเงื่อนไขนั้นและไม่มีการปรับปรุงสำหรับผลต่างระหว่างจำนวนที่คาดไว้กับผลที่เกิดขึ้นจริง

มูลค่ายุติธรรมของจำนวนที่จ่ายให้แก่พนักงานจากราคาหุ้นที่เพิ่มขึ้นที่ชำระด้วยเงินสดรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายพร้อมๆ ไปกับการเพิ่มขึ้นในส่วนของหนี้สิน ตลอดระยะเวลาที่พนักงานมีสิทธิได้รับชำระอย่างไม่มีเงื่อนไข หนี้สินถูกวัดมูลค่าใหม่ทุกๆ วันที่ในรายงานและวันที่จ่ายชำระ การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของหนี้สินรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายพนักงานในกำไรหรือขาดทุน

3.16 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สินจะรับรู้ก็ต่อเมื่อกลุ่มบริษัทมีภาระหนี้สินตามกฎหมายที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือที่ก่อตัวขึ้นอันเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่าประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจะต้องถูกจ่ายไปเพื่อชำระภาระหนี้สินดังกล่าว ประมาณการหนี้สินพิจารณาจากการคิดลดกระแสเงินสดที่จะจ่ายในอนาคตโดยใช้อัตราคิดลดในตลาดปัจจุบันก่อนคำนึงถึงภาษีเงินได้ เพื่อให้สะท้อนจำนวนที่อาจประเมินได้ในตลาดปัจจุบันซึ่งแปรไปตามเวลาและความเสี่ยงที่มีต่อหนี้สิน ประมาณการหนี้สินส่วนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากเวลาที่ผ่านไปรับรู้เป็นต้นทุนทางการเงิน

ประมาณการค่าประกันความเสียหาย

ประมาณการค่าประกันความเสียหายจะบันทึกเมื่อได้ขายสินค้าหรือให้บริการแก่ลูกค้าแล้ว ประมาณการค่าใช้จ่ายพิจารณาจากประวัติการจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการประกันความเสียหาย และปัจจัยต่างๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับความน่าจะเป็นที่จะเกิดความเสียหายดังกล่าว

3.17 รายได้

รายได้ที่รับรู้ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม และแสดงสุทธิจากส่วนลดการค้า

การขายสินค้าและให้บริการ

รายได้รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของสินค้าที่มีนัยสำคัญไปให้กับผู้ซื้อแล้ว และจะไม่รับรู้รายได้ถ้าฝ่ายบริหารยังมีการควบคุมหรือบริหารสินค้าที่ขายไปแล้วนั้นหรือมีความไม่แน่นอนที่มีนัยสำคัญในการได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากการขายสินค้าหรือให้บริการนั้น ไม่อาจวัดมูลค่าของจำนวนรายได้และต้นทุนที่เกิดขึ้นได้อย่างน่าเชื่อถือ หรือมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนที่จะต้องรับคืนสินค้า

รายได้จากการขายอุปกรณ์เกตเวย์พร้อมติดตั้งรับรู้ด้วยวิธีอ้างอิงกับขั้นความสำเร็จของงาน ขั้นความสำเร็จของงานวัดด้วยอัตราส่วนของต้นทุนของมูลค่างานที่ทำเสร็จจนถึงปัจจุบันคิดเทียบกับประมาณการต้นทุนของมูลค่างานทั้งหมด รายการขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทันทีเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ต้นทุนมูลค่างานทั้งหมดจะมีมูลค่าเกินกว่ารายได้จากค่างานทั้งหมด

รายได้จากการให้บริการวงจรดาวเทียมและบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม บริการอินเตอร์เน็ตและบริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอินเตอร์เน็ต และบริการโทรศัพท์ รับรู้เมื่อให้บริการแก่ลูกค้า และมีความแน่นอนในการได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากการให้บริการนั้น

รายได้จากการให้เช่าอุปกรณ์ รับรู้รายได้ภายในระยะเวลาและอัตราที่กำหนดในสัญญาเช่า

รายได้เกี่ยวกับค่าสิทธิรับรู้ตามเกณฑ์คงค้างซึ่งเป็นไปตามเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจของข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง

เงินปันผลรับ

เงินปันผลรับบันทึกในกำไรหรือขาดทุนในวันที่กลุ่มบริษัทมีสิทธิได้รับเงินปันผล

ดอกเบี้ยรับ

ดอกเบี้ยรับบันทึกในกำไรหรือขาดทุนตามเกณฑ์คงค้าง

3.18 ต้นทุนทางการเงิน

ต้นทุนทางการเงินประกอบด้วยดอกเบี้ยจ่ายของเงินกู้ยืมและประมาณการหนี้สินส่วนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากเวลาที่ผ่านไป และสิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะต้องจ่าย ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงินที่ถือไว้เพื่อขาย เงินปันผลของหุ้นบุริมสิทธิซึ่งถูกจัดประเภทเป็นหนี้สิน ขาดทุนจากมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินที่รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน หรือขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน (นอกเหนือจากลูกหนี้การค้า) และ ขาดทุนจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน

ต้นทุนการกู้ยืมที่ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มา การก่อสร้างหรือ การผลิตสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไข รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

3.19 สัญญาเช่าดำเนินงาน

รายจ่ายภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานบันทึกในกำไรหรือขาดทุนโดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า ค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้นต้องนำมารวมคำนวณจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามระยะเวลาที่คงเหลือของสัญญาเช่า เมื่อได้รับการยืนยันการปรับค่าเช่า

การจำแนกประเภทสัญญาเช่า

ณ วันที่เริ่มต้นข้อตกลง กลุ่มบริษัทจะพิจารณาว่าข้อตกลงดังกล่าวประกอบด้วยสัญญาเช่าหรือมีสัญญาเช่าเป็นส่วนประกอบหรือไม่ โดยพิจารณาจากสินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ถ้าการปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นขึ้นอยู่กับการใช้สินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และข้อตกลงนั้นจะนำไปสู่สิทธิในการใช้สินทรัพย์ ถ้าทำให้กลุ่มบริษัทมีสิทธิในการควบคุมการใช้สินทรัพย์

ณ วันที่เริ่มต้นข้อตกลง หรือ มีการประเมินข้อตกลงใหม่ กลุ่มบริษัทแยกค่าตอบแทนสำหรับสัญญาเช่า และส่วนที่เป็นองค์ประกอบอื่นโดยใช้มูลค่ายุติธรรมเป็นเกณฑ์ในการแยก หากกลุ่มบริษัทสรุปว่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน แต่ไม่สามารถแบ่งแยกจำนวนดังกล่าวได้อย่างน่าเชื่อถือ ให้รับรู้สินทรัพย์และหนี้สินในจำนวนที่เท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงนั้น หลังจากนั้นจำนวนหนี้สินจะลดลงตามจำนวนที่จ่าย และต้นทุนทางการเงินตามนัยจากหนี้สินจะรับรู้โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมส่วนเพิ่มของกลุ่มบริษัท

3.20 ภาษีเงินได้

ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้สำหรับปีประกอบด้วยภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องในการรวมธุรกิจ หรือ รายการที่รับรู้โดยตรงในส่วนของผู้ถือหุ้นหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบันได้แก่ภาษีที่คาดว่าจะจ่ายชำระหรือได้รับชำระ โดยคำนวณจากกำไรหรือขาดทุนประจำปีที่ต้องเสียภาษี โดยใช้อัตราภาษีที่ประกาศใช้หรือที่คาดว่ามีผลบังคับใช้ ณ วันที่รายงาน ตลอดจนการปรับปรุงทางภาษีที่เกี่ยวกับรายการในปีก่อนๆ

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีบันทึกโดยคำนวณจากผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดขึ้นระหว่างมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินและจำนวนที่ใช้เพื่อความมุ่งหมายทางภาษี ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะไม่ถูกรับรู้เมื่อเกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวต่อไปนี้ การรับรู้ค่าความนิยมในครั้งแรก การรับรู้สินทรัพย์หรือหนี้สินในครั้งแรกซึ่งเป็นรายการที่ไม่ใช่การรวมธุรกิจและรายการนั้นไม่มีผลกระทบต่อกำไรขาดทุนทางบัญชีหรือทางภาษี และผลแตกต่างที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้าหากเป็นไปได้ว่าจะไม่มีการกลับรายการในอนาคตอันใกล้

การวัดมูลค่าของภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีต้องสะท้อนถึงผลกระทบทางภาษีที่จะเกิดจากลักษณะวิธีการที่กลุ่มบริษัทคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์จากสินทรัพย์หรือจะจ่ายชำระหนี้สินตามมูลค่าตามบัญชี ณ วันที่สิ้นรอบระยะเวลาที่รายงาน

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีวัดมูลค่าโดยใช้อัตราภาษีที่คาดว่าจะใช้กับผลแตกต่างชั่วคราวเมื่อมีการกลับรายการโดยใช้อัตราภาษีที่ประกาศใช้หรือที่คาดว่ามีผลบังคับใช้ ณ วันที่รายงาน

ในการกำหนดมูลค่าของภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี กลุ่มบริษัทต้องคำนึงถึงผลกระทบของสถานการณ์ทางภาษีที่ไม่แน่นอนและอาจทำให้จำนวนภาษีที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้น และมีดอกเบี้ยที่ต้องชำระ กลุ่มบริษัทเชื่อว่าได้ตั้งภาษีเงินได้ค้างจ่ายเพียงพอสำหรับภาษีเงินได้ที่จะจ่ายในอนาคต ซึ่งเกิดจากการประเมินผลกระทบจากหลายปัจจัย รวมถึง การตีความทางกฎหมายภาษี และจากประสบการณ์ในอดีต การประเมินนี้อยู่บนพื้นฐานการประมาณการและข้อสมมติฐาน และอาจจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคต ข้อมูลใหม่ๆอาจจะทำให้กลุ่มบริษัทเปลี่ยนการตัดสินใจโดยขึ้นอยู่กับความเพียงพอของภาษีเงินได้ค้างจ่ายที่มีอยู่ การเปลี่ยนแปลงในภาษีเงินได้ค้างจ่ายจะกระทบต่อค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในงวดที่เกิดการเปลี่ยนแปลง

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีสามารถหักกลบได้เมื่อกิจการมีสิทธิตามกฎหมายที่จะนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบันมาหักกลบกับหนี้สินภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบันและภาษีเงินได้นี้ประเมินโดยหน่วยงานจัดเก็บภาษีหน่วยงานเดียวกันสำหรับหน่วยภาษีเดียวกันหรือหน่วยภาษีต่างกัน สำหรับหน่วยภาษีต่างกันนั้นกิจการมีความตั้งใจจะจ่ายชำระหนี้สินและสินทรัพย์ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบันด้วยยอดสุทธิหรือตั้งใจจะรับคืนสินทรัพย์และจ่ายชำระหนี้สินในเวลาเดียวกัน

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะบันทึกต่อเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่ากำไรเพื่อเสียภาษีในอนาคตจะมีจำนวนเพียงพอกับการใช้ประโยชน์จากผลแตกต่างชั่วคราวดังกล่าว สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะถูกทบทวน ณ ทุกวันที่รายงานและจะถูกปรับลดลงเท่าที่ประโยชน์ทางภาษีจะมีโอกาสถูกใช้จริง

4. บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ บุคคลและหรือกิจการที่มีอำนาจควบคุม หรือถูกควบคุมไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งกระทำผ่านบริษัทที่ทำหน้าที่ถือหุ้น บริษัทย่อย และกิจการที่เป็นบริษัทย่อยในเครือเดียวกัน นอกจากนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกันยังรวมถึงการร่วมค้าและบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญกับกิจการไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อม ผู้บริหารสำคัญของกิจการรวมตลอดทั้งสมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าวซึ่งมีอำนาจชักจูง หรืออาจถูกชักจูงให้ปฏิบัติตามบุคคลดังกล่าว และกิจการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลข้างต้น ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันแต่ละรายการบริษัทคำนึงถึงเนื้อหาของความสัมพันธ์มากกว่ารูปแบบทางกฎหมาย

บริษัทอยู่ภายใต้การควบคุมของ บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (“Intouch”) ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย โดยถือหุ้นคิดเป็นอัตราร้อยละ 41.14 (2558: ร้อยละ 41.14) ของจำนวนหุ้นทั้งหมดของบริษัท รายการที่กลุ่มบริษัทมีกับบริษัทในกลุ่ม Intouch และผู้ถือหุ้นของกลุ่ม Intouch จะถือเป็นรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บริษัทคิดราคาซื้อขายสินค้าและบริการกับกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าโดยปกติเช่นเดียวกับลูกค้าทั่วไป สำหรับรายการค่าที่ปรึกษาและบริหารงาน กลุ่มบริษัทคิดราคาตามที่ตกลงร่วมกัน โดยคำนวณตามอัตราร้อยละของสินทรัพย์ อนึ่งรายการระหว่างบริษัทกับกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน (Codespace, Inc.) คิดราคากันตามอัตราค่าบริการรายชั่วโมงบวกด้วยค่าใช้จ่ายเบิกจ่ายตามที่เกิดขึ้นจริง

รายการที่สำคัญกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 สรุปได้ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
รายได้				
รายได้จากการขายและการให้บริการ				
บริษัทใหญ่	896	1,000	-	-
บริษัทย่อย	-	-	2,053,628	1,922,014
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	447,431	430,864	102,140	117,316
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	1,892	2,460	-	-
รายได้อื่น				
บริษัทย่อย	-	-	2,296,008	597,869
การร่วมค้า	94,973	45,583	94,973	45,583
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	139	2,126	19	815
รวมรายได้	**545,331**	**482,033**	**4,546,768**	**2,683,597**
ค่าใช้จ่าย				
การซื้อสินค้าและบริการ				
บริษัทใหญ่	140	125	-	-
บริษัทย่อย	-	-	197,791	89,361
การร่วมค้า	6,518	5,859	-	-
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	16,868	18,450	38	28
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	44,627	49,993	15,535	15,220
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร				
บริษัทใหญ่	1,691	958	1,379	692
บริษัทย่อย	-	-	10,879	12,774
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	11,822	27,984	5,667	8,925
ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร	116,578	103,586	88,336	73,564

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ต้นทุนทางการเงิน				
บริษัทย่อย	-	-	15,644	6,637
รวมค่าใช้จ่าย	**198,244**	**206,955**	**335,269**	**207,201**

ยอดคงเหลือกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ลูกหนี้การค้าและรายได้ค้างรับ				
ลูกหนี้การค้า				
บริษัทใหญ่	293	41	-	-
บริษัทย่อย	-	-	359,741	87,468
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	33,544	98,351	8,080	67,952
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	60,053	61,110	2,904	2,926
รวม	**93,890**	**159,502**	**370,725**	**158,346**
รายได้ค้างรับ				
บริษัทย่อย	40	-	270,409	215,702
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	37,949	36,009	5,097	5,125
รวม	**37,989**	**36,009**	**275,506**	**220,827**
รวมลูกหนี้การค้าและรายได้ค้างรับ	**131,879**	**195,511**	**646,231**	**379,173**
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(59,526)	(59,955)	(2,904)	(2,926)
สุทธิ	**72,353**	**135,556**	**643,327**	**376,247**

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ลูกหนี้อื่น				
บริษัทใหญ่	232	-	232	-
บริษัทย่อย	-	-	178,432	171,708
การร่วมค้า	124,136	40,179	124,136	40,179
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	-	42,224	-	-
รวม	**124,368**	**82,403**	**302,800**	**211,887**
เงินให้กู้ยืมแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น				
การร่วมค้า	18,186	168,521	18,186	168,521
	18,186	**168,521**	**18,186**	**168,521**
เงินให้กู้ยืมระยะยาว				
บริษัทย่อย	-	-	30,000	-
การร่วมค้า	2,145,947	2,161,864	2,145,947	2,161,864
	2,145,947	**2,161,864**	**2,175,947**	**2,161,864**
รวม	**2,164,133**	**2,330,385**	**2,194,133**	**2,330,385**

เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่การร่วมค้ามีอัตราดอกเบี้ยต่อปีในอัตราร้อยละ LIBOR + 2.50 มีกำหนดชำระคืนเมื่อทวงถาม

เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บริษัทย่อยมีอายุสัญญา 2 ปี และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีอัตราดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 4.92 ต่อปี

เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่การร่วมค้ามีอายุสัญญา 10 ปี และมีอัตราดอกเบี้ยต่อปีในอัตราร้อยละ LIBOR + 3

รายการเคลื่อนไหวของเงินให้กู้ยืมแก่บริษัทย่อยและการร่วมค้าสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังนี้

	งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558
	พันบาท	พันบาท
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่การร่วมค้า		
ณ วันที่ 1 มกราคม	168,521	291,144
ลดลง	(150,200)	(137,215)
กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน	(135)	14,592
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**18,186**	**168,521**

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินให้กู้ยืมระยะยาว				
บริษัทย่อย				
ณ วันที่ 1 มกราคม	-	-	-	9,844
เพิ่มขึ้น	-	-	30,000	-
ลดลง	-	-	-	(9,844)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**-**	**-**	**30,000**	**-**
การร่วมค้า				
ณ วันที่ 1 มกราคม	2,161,864	-	2,161,864	-
เพิ่มขึ้น	-	2,069,568	-	2,069,568
กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน				
ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง	(15,917)	92,296	(15,917)	92,296
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**2,145,947**	**2,161,864**	**2,145,947**	**2,161,864**

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น				
บริษัทย่อย	-	-	560	560
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	2	-	1	-
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	17	17	-	-
รวม	**19**	**17**	**561**	**560**
เจ้าหนี้การค้า				
บริษัทใหญ่	-	28	-	-
บริษัทย่อย	-	-	44,773	61,067
การร่วมค้า	333	832	333	332
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	4,998	6,046	-	196
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	4,082	5,000	1,243	2,458
รวม	**9,413**	**11,906**	**46,349**	**64,053**
เจ้าหนี้อื่น				
บริษัทย่อย	-	-	2,258	2,384
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	49	224	4	156
รวม	**49**	**224**	**2,262**	**2,540**
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า				
บริษัทใหญ่	32	35	-	-
บริษัทย่อย	-	-	10,357	366,762
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	3,989	8,899	3,948	3,941
รวม	**4,021**	**8,934**	**14,305**	**370,703**

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย				
บริษัทย่อย	-	-	125,583	3,504
การร่วมค้า	-	-	-	-
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	350	442	320	379
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	12,318	13,545	-	-
รวม	**12,668**	**13,987**	**125,903**	**3,883**
หนี้สินหมุนเวียนอื่น				
บริษัทย่อย	-	-	14,359	5,334
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	160	6,854	160	4,832
รวม	**160**	**6,854**	**14,519**	**10,166**
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทย่อย	**-**	**-**	**-**	**1,126,768**

รายการเคลื่อนไหวของเงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังนี้

	งบการเงินเฉพาะกิจการ	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2559	2558
	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 1 มกราคม	1,126,768	-
เพิ่มขึ้น	-	1,103,643
ลดลง	(1,126,768)	-
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง	-	23,125
	-	**1,126,768**

ค่าตอบแทนผู้บริหารสำคัญ

ค่าตอบแทนผู้บริหารสำคัญประกอบด้วย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ผลประโยชน์ระยะสั้น	107,927	96,583	80,723	67,359
ผลประโยชน์ระยะยาวอื่น				
- ต้นทุนบริการที่แสดงรวมในค่าใช้จ่ายบริหาร	1,671	2,591	1,010	2,092
- ต้นทุนดอกเบี้ยที่แสดงรวมในต้นทุนทางการเงิน	913	992	536	693
- การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	6,067	3,420	6,067	3,420
รวม	**116,578**	**103,586**	**88,336**	**73,564**

ตลอดเวลาที่ผ่านมากรรมการของกลุ่มกิจการหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน อาจซื้อสินค้าจากกลุ่มบริษัท รายการซื้อเหล่านี้มีระยะเวลาและเงื่อนไขปกติเช่นเดียวกับรายการที่กลุ่มบริษัทมีกับพนักงานหรือลูกค้า

ค่าตอบแทนกรรมการ

ค่าตอบแทนกรรมการเป็นค่าตอบแทนรายเดือน ค่าตอบแทนประจำปี เบี้ยประชุมและผลประโยชน์อื่น ค่าตอบแทนกรรมการเหล่านี้ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นของบริษัท ค่าตอบแทนกรรมการนี้เป็นส่วนหนึ่งของค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหารที่แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุน

สัญญาสำคัญที่ทำกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันมีดังนี้

1. บริษัทและบริษัทย่อยได้ทำสัญญากับบริษัทย่อยแห่งหนึ่ง โดยบริษัทและบริษัทย่อยมีภาระผูกพันที่จะต้องชำระค่าสิทธิ (Royalty) ร้อยละ 1 ของรายได้ที่ได้มาจากการขายหรือให้เช่าสถานีควบคุมเครือข่ายภาคพื้นดิน (เกตเวย์) ไอพีสตาร์ ร้อยละ 1 ของรายได้ที่ได้มาจากการขายหรือให้เช่าอุปกรณ์ปลายทางไอพีสตาร์ (IPSTAR User Terminal: “UT”) และ ร้อยละ 3 ของรายได้ที่ได้มาจากการขายหรือให้เช่าช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4

2. บริษัทได้ทำสัญญาในการดำเนินธุรกิจทางด้านดาวเทียมกับบริษัทย่อยและกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน โดยบริษัทมีภาระผูกพันในการให้บริการเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมและให้คำปรึกษา บริษัทย่อยและกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันมีภาระผูกพันต่อบริษัทที่จะต้องชำระค่าบริการดังกล่าวตามสัญญาอีกเป็นจำนวนเงินรวมประมาณ 25.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 20.78 ล้านบาท (2558: ประมาณ 45.16 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 49.58 ล้านบาท) ค่าบริการเป็นไปตามอัตราที่ตกลงไว้ในสัญญา คิดตามจำนวนที่ใช้จริงหรือคิดตามจำนวนการติดตั้งอุปกรณ์รับส่งสัญญาณปลายทาง

3. บริษัทได้ทำสัญญากับบริษัทที่เกี่ยวข้องกันแห่งหนึ่ง โดยบริษัทที่เกี่ยวข้องกันมีภาระผูกพันในการให้บริการบำรุงรักษาระบบคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลทางบัญชีและติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทไม่มีภาระผูกพันที่จะต้องชำระค่าบริการดังกล่าว (2558: ประมาณ 5.63 ล้านบาท)

4. บริษัทได้ทำสัญญากับบริษัทย่อยแห่งหนึ่ง โดยบริษัทย่อยมีภาระผูกพันในการให้บริการรวมสัญญาณภาพ สัญญาณเสียง และสัญญาณข้อมูล ซึ่งบริษัทมีภาระผูกพันที่จะต้องชำระค่าบริการ เป็นจำนวนเงิน 6,480 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อช่อง/ต่อปี

5. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินสดในมือ	35,675	7,044	25,673	867
เงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวันและประเภทออมทรัพย์	2,164,755	2,424,685	452,285	982,880
เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูง	483,255	969,412	-	270,000
รวม	**2,683,685**	**3,401,141**	**477,958**	**1,253,747**
อัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์และเงินฝากประจำ	**0.59%**	**0.75%**	**0.29%**	**0.70%**

6. เงินลงทุนชั่วคราว

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินลงทุนชั่วคราว				
เงินฝากระยะสั้นและตั๋วแลกเงิน	2,933,732	1,609,221	2,837,554	1,574,221
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	604,156	-	703,027	-
ตราสารทุนที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	-	35,932	-	-
รวม	**3,537,888**	**1,645,153**	**3,540,581**	**1,574,221**

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 เงินฝากระยะสั้นและตั๋วแลกเงินมีอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 0.87 ถึง ร้อยละ 1.70 ต่อปี (31 ธันวาคม 2558: ร้อยละ 1.45 ถึง ร้อยละ 1.80 ต่อปี) และครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี

รายการเคลื่อนไหวในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 ของตราสารทุนที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขายที่อยู่ในความต้องการของตลาดมีดังนี้

	งบการเงินรวม	
	2559	2558
	พันบาท	พันบาท
หลักทรัพย์เผื่อขาย		
ณ วันที่ 1 มกราคม	35,932	936,196
ลดลง	(18,260)	(447,562)
รายการปรับปรุงจากการตีราคา	(17,672)	(455,315)
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่รับรู้	-	2,613
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**-**	**35,932**

7. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2559	2558	2559	2558
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ลูกหนี้การค้า					
กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	93,890	159,502	370,725	158,346
กิจการอื่น		1,718,528	1,564,532	777,490	520,976
รวม		**1,812,418**	**1,724,034**	**1,148,215**	**679,322**
รายได้ค้างรับ					
กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	37,989	36,009	275,506	220,827
กิจการอื่น		605,001	557,310	387,834	381,282
รวม		**642,990**	**593,319**	**663,340**	**602,109**
ลูกหนี้อื่น					
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า		174,554	114,248	47,328	30,178
เงินจ่ายล่วงหน้า		76,805	152,887	31,981	105,247
อื่นๆ		73,701	64,389	11,835	9,196
รวม		**325,060**	**331,524**	**91,144**	**144,621**
รวมลูกหนี้การค้า รายได้ค้างรับ และลูกหนี้อื่น		**2,780,468**	**2,648,877**	**1,902,699**	**1,426,052**
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		(352,498)	(231,379)	(180,944)	(64,736)
สุทธิ		**2,427,970**	**2,417,498**	**1,721,755**	**1,361,316**

	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญสำหรับ				
ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	**138,114**	**61,686**	**116,272**	**29,377**

การวิเคราะห์อายุของลูกหนี้การค้า มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
กิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
ยังไม่ครบกำหนดชำระ	33,160	86,859	355,851	141,443
เกินกำหนดชำระ:				
น้อยกว่า 3 เดือน	860	11,285	2,036	5,755
3 - 6 เดือน	-	505	6,761	17
6 - 12 เดือน	-	153	2,274	-
มากกว่า 12 เดือน	59,870	60,700	3,803	11,131
	93,890	**159,502**	**370,725**	**158,346**
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(59,526)	(59,955)	(2,904)	(2,926)
	34,364	**99,547**	**367,821**	**155,420**
กิจการอื่น				
ยังไม่ครบกำหนดชำระ	404,072	384,534	132,528	121,344
เกินกำหนดชำระ:				
น้อยกว่า 3 เดือน	459,331	621,342	256,790	245,310
3 - 6 เดือน	497,663	349,595	130,536	61,313
6 - 12 เดือน	166,604	77,051	156,638	47,705
มากกว่า 12 เดือน	190,858	132,010	100,998	45,304
	1,718,528	**1,564,532**	**777,490**	**520,976**
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(292,972)	(171,424)	(178,040)	(61,810)
	1,425,556	**1,393,108**	**599,450**	**459,166**
สุทธิ	**1,459,920**	**1,492,655**	**967,271**	**614,586**

โดยปกติระยะเวลาการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าของกลุ่มบริษัทสำหรับลูกค้าทั่วไป มีระยะเวลาตั้งแต่ 15 วัน ถึง 120 วัน

8. สินค้าคงเหลือ

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลือง	51,598	53,225	47,812	50,701
งานระหว่างทำ	116,525	3,764	104,671	-
สินค้าสำเร็จรูป	237,747	216,225	140,158	127,827
สินค้าระหว่างทาง	596	23,590	-	23,491
	406,466	**296,804**	**292,641**	**202,019**
หัก ค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือ	(82,587)	(67,005)	(57,612)	(41,595)
สุทธิ	**323,879**	**229,799**	**235,029**	**160,424**

9. เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 1 มกราคม	1,210,351	1,082,914	1,597,670	2,051,179
เงินลงทุนเพิ่มขึ้น	-	-	16,110	-
รับคืนทุน	-	-	(231,570)	-
ส่วนแบ่งกำไรสุทธิจากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	198,469	193,660	-	-
ค่าเผื่อการด้อยค่า	-	-	(92,000)	(453,509)
ขาดทุนจากการประมาณการตามหลักการคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับโครงการผลประโยชน์พนักงาน	-	(157,897)	-	-
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	8,381	91,674	-	-
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**1,417,201**	**1,210,351**	**1,290,210**	**1,597,670**

เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 และเงินปันผลรับสำหรับแต่ละปีสิ้นสุด มีดังนี้

					งบการเงินรวม					
	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ		ทุนชำระแล้ว		ราคาทุน		มูลค่าตามวิธีส่วนได้เสีย		เงินปันผลรับ	
	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558
	ร้อยละ	*ร้อยละ*			ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
การร่วมค้า										
บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	51.00	51.00	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	138	138	1,417	1,210	-	-
					138	**138**	**1,417**	**1,210**	**-**	**-**

บริษัทไม่มีเงินลงทุนในการร่วมค้าซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้นจึงไม่มีราคาที่เปิดเผยต่อสาธารณชน

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

	งบการเงินเฉพาะกิจการ											
	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ		ทุนชำระแล้ว		ราคาทุน		การด้อยค่า		ราคาทุน-สุทธิจากการด้อยค่า		เงินปันผลสำหรับปี	
	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558
	ร้อยละ	ร้อยละ			ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
บริษัทย่อย												
บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด	99.99	99.99	399 ล้านบาท	399 ล้านบาท	399	399	-	-	399	399	100	120
Spacecode LLC	-	70.00	-	4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	-	118	-	-	-	118	-	-
บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด	100.00	100.00	2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	157	157	-	-	157	157	1,561	-
บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด	100.00	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	36	-
บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด	100.00	100.00	20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์	20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์	1	1	-	-	1	1	70	175
บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	100.00	100.00	20,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	20,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	1	1	-	-	1	1	-	36
บริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด	100.00	100.00	600,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	600,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	21	21	-	-	21	21	-	-
บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด	100.00	100.00	6.95 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย	6.95 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย	971	971	(546)	(454)	425	517	-	75
บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด	99.99	99.99	0.25 ล้านบาท	0.25 ล้านบาท	-	-	-	-	-	-	-	4
บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด	100.00	100.00	100 ล้านเยน	100 ล้านเยน	33	33	-	-	33	33	-	-
บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด	100.00	100.00	3.20 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์	8.51 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์	98	211	-	-	98	211	30	28
บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด	100.00	100.00	50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	2	2	-	-	2	2	347	-
บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด	100.00	-	30 ล้านรูปีอินเดีย	-	16	-	-	-	16	-	-	-
บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	100.00	-	12,500 ดอลลาร์สหรัฐฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม					**1,699**	**1,914**	**(546)**	**(454)**	**1,153**	**1,460**	**2,144**	**438**
การร่วมค้า												
บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	51.00	51.00	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	**138**	**138**	**-**	**-**	**138**	**138**	**-**	**-**

การร่วมค้า

ตารางต่อไปนี้สรุปข้อมูลทางการเงินการร่วมค้าที่รวมอยู่ในงบการเงินของการร่วมค้า ปรับปรุงด้วยการปรับมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ซื้อ และความแตกต่างของนโยบายการบัญชี การกระทบยอดรายการระหว่างข้อมูลทางการเงินโดยสรุปดังกล่าวกับมูลค่าตามบัญชีของส่วนได้เสียของกลุ่มกิจการในกิจการเหล่านี้

	วันที่รายงาน	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ	สินทรัพย์หมุนเวียน	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	หนี้สินหมุนเวียน	หนี้สินไม่หมุนเวียน	สินทรัพย์สุทธิ	รายได้รวม	กำไรสุทธิ	กำไร(ขาดทุน)เบ็ดเสร็จอื่น	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม
		ร้อยละ	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ปี 2559											
บริษัท เชนนิงตัน	31										
อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	ธันวาคม	51.00	26,977	7,378,625	(248,448)	(4,263,853)	2,893,301	1	389,156	165,196	554,352
รวม			**26,977**	**7,378,625**	**(248,448)**	**(4,263,853)**	**2,893,301**	**1**	**389,156**	**165,196**	**554,352**
ปี 2558											
บริษัท เชนนิงตัน	31										
อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	ธันวาคม	51.00	33,150	7,007,203	(76,803)	(4,590,415)	2,373,135	74	379,725	(130,971)	248,754
รวม			**33,150**	**7,007,203**	**(76,803)**	**(4,590,415)**	**2,373,135**	**74**	**379,725**	**(130,971)**	**248,754**

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้าสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีดังต่อไปนี้

บริษัทย่อย

1. การจัดตั้งบริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด (“IPI”)

   วันที่ 19 มกราคม 2559 บริษัทได้ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด ซึ่งมีทุนจดทะเบียน 30 ล้านรูปีอินเดีย แบ่งออกเป็นหุ้นสามัญจำนวน 30 ล้านหุ้นๆละ 1 รูปีอินเดีย ซึ่งได้ชำระแล้วทั้งจำนวน โดยบริษัทมีสัดส่วนในการถือหุ้น 30 ล้านหุ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 100

2. การลดทุนของบริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด (“IPN”)

   เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2559 ที่ประชุมคณะกรรมการของ IPN ได้อนุมัติการลดทุนจดทะเบียนจากเดิม 8.51 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์ เป็น 3.20 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์ IPN ได้จ่ายคืนเงินลดทุน จำนวน 5.32 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์ ให้แก่ผู้ถือหุ้นในเดือนมิถุนายน 2559

3. การจัดตั้งบริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด (“TCGS”)

   วันที่ 9 ธันวาคม 2559 บริษัทได้ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด ซึ่งมีทุนจดทะเบียน 50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ แบ่งออกเป็นหุ้นสามัญจำนวน 50,000 หุ้นๆ ละ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งบริษัทมีสัดส่วนในการถือหุ้น 50,000 หุ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 100

4. การเลิกกิจการของบริษัท Spacecode LLC (“SPACE”)

   วันที่ 14 ธันวาคม 2559 คณะกรรมการของบริษัทได้มีมติอนุมัติให้ปิดกิจการของบริษัท Spacecode LLC ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัท และบริษัทฯดังกล่าวได้ชำระเงินคืนทุนให้กับผู้ถือหุ้นแล้ว และอยู่ระหว่างการจดทะเบียนเลิกกิจการ

ภาระผูกพัน

ตามที่ระบุไว้ในสัญญาร่วมทุนระหว่างกลุ่มบริษัทและรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มบริษัทจะต้องโอนหุ้นทั้งหมดใน LTC ให้แก่รัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยไม่คิดค่าตอบแทนใด ๆ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาอนุญาตให้ดำเนินการในปี 2589 (หมายเหตุ 31.2)

10. ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม

ตารางต่อไปนี้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทย่อย (บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) ("CSL")) แต่ละรายการของกลุ่มบริษัทที่มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมที่มีสาระสำคัญ ก่อนการตัดรายการระหว่างกัน

	บริษัท CSL	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	2559	2558
	พันบาท	พันบาท
ร้อยละของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	57.93%	57.93%
สินทรัพย์หมุนเวียน	943,834	946,465
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	954,512	961,768
หนี้สินหมุนเวียน	(923,361)	(917,422)
หนี้สินไม่หมุนเวียน	(261,961)	(333,995)
สินทรัพย์สุทธิ	**713,024**	**656,816**
มูลค่าตามบัญชีของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	411,566	380,494

	บริษัท CSL	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2559	2558
	พันบาท	พันบาท
ร้อยละของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	57.93%	57.93%
รายได้	2,917,862	2,963,844
กำไร	305,905	315,097
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	-	(32,345)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม	**305,905**	**282,752**
กำไรที่แบ่งให้กับส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	171,488	182,535
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่แบ่งให้กับส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	171,488	163,798

11. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

	งบการเงินรวม				
	ที่ดิน สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	667,043	6,439,118	1,303,264	4,085,310	12,494,735
เพิ่มขึ้น	22,999	242,075	90,267	932,860	1,288,201
โอน	9,593	8,082	17,222	(54,854)	(19,957)
จำหน่าย	(367)	(80,009)	(60,896)	-	(141,272)
ตัดจำหน่าย	(6,197)	(132,536)	(2,466)	(193)	(141,392)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(5,247)	20,671	1,867	51	17,342
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	**687,824**	**6,497,401**	**1,349,258**	**4,963,174**	**13,497,657**
เพิ่มขึ้น	29,829	233,055	61,291	772,422	1,096,597
โอน	441	5,831,134	4,525	(5,693,983)	142,117
จำหน่าย	-	(63,374)	(63,276)	-	(126,650)
ตัดจำหน่าย	(2,833)	(65,538)	(2,875)	(49)	(71,295)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(3,884)	(2,264)	(480)	(23)	(6,651)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	**711,377**	**12,430,414**	**1,348,443**	**41,541**	**14,531,775**

	งบการเงินรวม				
	ที่ดิน สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าเสื่อมราคาและขาดทุนจากการด้อยค่า					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	306,345	2,977,982	857,777	-	4,142,104
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	52,005	446,806	119,946	-	618,757
โอน	842	(3,166)	(74)	-	(2,398)
จำหน่าย	(324)	(79,521)	(60,642)	-	(140,487)
ตัดจำหน่าย	(5,367)	(150,898)	(2,246)	-	(158,511)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(3,518)	9,423	453	-	6,358
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	**349,983**	**3,200,626**	**915,214**	**-**	**4,465,823**
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	52,495	601,871	118,914	-	773,280
โอน	-	148,724	(4,516)	-	144,208
จำหน่าย	-	(62,444)	(58,627)	-	(121,071)
ตัดจำหน่าย	(2,472)	(65,533)	(2,723)	-	(70,728)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(3,678)	(2,685)	(534)	-	(6,897)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	**396,328**	**3,820,559**	**967,728**	**-**	**5,184,615**
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	360,698	3,461,136	416,016	4,085,310	8,323,160
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	29,471	-	29,471
	360,698	**3,461,136**	**445,487**	**4,085,310**	**8,352,631**

	งบการเงินรวม				
	ที่ดิน สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	337,841	3,296,775	388,911	4,963,174	8,986,701
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	45,133	-	45,133
	337,841	**3,296,775**	**434,044**	**4,963,174**	**9,031,834**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	315,049	8,609,855	346,914	41,541	9,313,359
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	33,801	-	33,801
	315,049	**8,609,855**	**380,715**	**41,541**	**9,347,160**

ราคาทรัพย์สินของกลุ่มบริษัทก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของอาคารและอุปกรณ์ ซึ่งได้คิดค่าเสื่อมราคาเต็มจำนวนแล้วแต่ยังคงใช้งานจนถึง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีจำนวน 2,939.20 ล้านบาท (2558: 3,063.85 ล้านบาท)

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	116,444	4,979,234	220,099	4,050,055	9,365,832
เพิ่มขึ้น	20,719	176,364	51,382	875,756	1,124,221
โอน	-	(19,977)	(9)	-	(19,986)
จำหน่าย	(367)	(70,138)	(20,835)	-	(91,340)
ตัดจำหน่าย	(5,657)	(82,005)	(693)	-	(88,355)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	**131,139**	**4,983,478**	**249,944**	**4,925,811**	**10,290,372**
เพิ่มขึ้น	29,409	158,267	17,717	718,626	924,019
โอน	-	5,644,251	-	(5,644,437)	(186)
จำหน่าย	-	(101,183)	(44,948)	-	(146,131)
ตัดจำหน่าย	-	(10,855)	(659)	-	(11,514)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	**160,548**	**10,673,958**	**222,054**	**-**	**11,056,560**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าเสื่อมราคาและขาดทุนจากการด้อยค่า					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	65,661	1,789,597	164,349	-	2,019,607
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	13,711	349,519	27,153	-	390,383
โอน	-	(2,413)	(7)	-	(2,420)
จำหน่าย	(324)	(63,203)	(20,701)	-	(84,228)
ตัดจำหน่าย	(5,134)	(100,367)	(674)	-	(106,175)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	**73,914**	**1,973,133**	**170,120**	**-**	**2,217,167**
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	18,982	497,437	26,189	-	542,608
โอน	-	(117)	-	-	(117)
จำหน่าย	-	(91,577)	(41,257)	-	(132,834)
ตัดจำหน่าย	-	(10,855)	(545)	-	(11,400)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	**92,896**	**2,368,021**	**154,507**	**-**	**2,615,424**
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	50,783	3,189,637	30,939	4,050,055	7,321,414
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	24,811	-	24,811
	50,783	**3,189,637**	**55,750**	**4,050,055**	**7,346,225**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	57,225	3,010,345	39,999	4,925,811	8,033,380
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	39,825	-	39,825
	57,225	**3,010,345**	**79,824**	**4,925,811**	**8,073,205**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	67,652	8,305,937	37,322	-	8,410,911
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	30,225	-	30,225
	67,652	**8,305,937**	**67,547**	**-**	**8,441,136**

ราคาทรัพย์สินของบริษัทก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของอาคารและอุปกรณ์ ซึ่งได้คิดค่าเสื่อมราคาเต็มจำนวนแล้วแต่ยังคงใช้งานจนถึง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีจำนวน 1,574.97 ล้านบาท (2558: 1,491.49 ล้านบาท)

ต้นทุนการกู้ยืมซึ่งเกิดจากการกู้ยืมเพื่อสร้างสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้างสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 เป็นจำนวนเงิน 82.89 ล้านบาท (2558: 134.09 ล้านบาท) ได้ถูกรวมอยู่ในต้นทุนการซื้อสินทรัพย์

ภาระผูกพันสำหรับรายจ่ายฝ่ายทุน

รายจ่ายฝ่ายทุนที่ถือเป็นภาระผูกพัน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังต่อไปนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	สกุลเงิน	2559	2558	2559	2558
		หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน
โครงการไทยคม 8	ดอลลาร์สหรัฐฯ	-	18,554	-	18,554
ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	บาท	22,325	1,778	-	-
รวมเป็นเงินบาททั้งสิ้น		**22,325**	**674,413**	**-**	**672,635**

12. สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน

	งบการเงินรวม				
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน		
			ค่าความนิยม	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	26,422,840	673,832	980,209	1,828,010	2,808,219
เพิ่มขึ้น	-	-	-	10,860	10,860
โอน	544	540	-	(29)	(29)
จำหน่าย	-	-	-	(958)	(958)
ตัดจำหน่าย	-	-	-	(5,299)	(5,299)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	(10,043)	11,456	1,413
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	**26,423,384**	**674,372**	**970,166**	**1,844,040**	**2,814,206**
เพิ่มขึ้น	-	-	-	9,411	9,411
โอน	(148,737)	-	-	6,503	6,503
จำหน่าย	-	-	-	(707)	(707)
ตัดจำหน่าย	(41,737)	(654,139)	-	(6,269)	(6,269)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	(1,182)	(1,652)	(2,834)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	**26,232,910**	**20,233**	**968,984**	**1,851,326**	**2,820,310**

	งบการเงินรวม				
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน		
			ค่าความนิยม	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าตัดจำหน่ายและขาดทุนจากการด้อยค่า					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	13,173,499	629,468	825,930	1,015,471	1,841,401
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	2,022,698	25,039	-	135,551	135,551
ขาดทุนจากการด้อยค่า	-	-	-	1,781	1,781
โอน	-	212	-	(22)	(22)
จำหน่าย	-	-	-	(965)	(965)
ตัดจำหน่าย	-	-	-	(33)	(33)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	-	7,358	7,358
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	**15,196,197**	**654,719**	**825,930**	**1,159,141**	**1,985,071**
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	2,022,544	2,003	-	127,040	127,040
ขาดทุนจากการด้อยค่า	-	-	-	-	-
โอน	(148,842)	-	-	4,516	4,516
จำหน่าย	-	-	-	(705)	(705)
ตัดจำหน่าย	(41,737)	(654,139)	-	(5,745)	(5,745)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	-	(639)	(639)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	**17,028,162**	**2,583**	**825,930**	**1,283,608**	**2,109,538**
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	**13,249,341**	**44,364**	**154,279**	**812,539**	**966,818**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	**11,227,187**	**19,653**	**144,236**	**684,899**	**829,135**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	**9,204,748**	**17,650**	**143,054**	**567,718**	**710,772**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ		
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น
	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน			
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	26,232,261	674,316	1,421,530
เพิ่มขึ้น	-	-	2,062
โอน	544	-	-
ตัดจำหน่าย	-	-	(5,286)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	**26,232,805**	**674,316**	**1,418,306**
เพิ่มขึ้น	-	-	1,523
โอน	105	-	-
จำหน่าย	-	-	(20)
ตัดจำหน่าย	-	(654,139)	(25)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	**26,232,910**	**20,177**	**1,419,784**
ค่าตัดจำหน่ายและขาดทุนจากการด้อยค่า			
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	12,982,920	629,625	806,269
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	2,022,698	25,023	96,131
ตัดจำหน่าย	-	-	(29)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	**15,005,618**	**654,648**	**902,371**
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	2,022,544	2,018	95,112
จำหน่าย	-	-	(20)
ตัดจำหน่าย	-	(654,139)	(18)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	**17,028,162**	**2,527**	**997,445**
มูลค่าสุทธิทางบัญชี			
ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	**13,249,341**	**44,691**	**615,261**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ 1 มกราคม 2559	**11,227,187**	**19,668**	**515,935**
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	**9,204,748**	**17,650**	**422,339**

13. ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

สินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีภายหลังจากการนำมาหักกลบกันตามความเหมาะสม ได้แสดงรวมไว้ในงบแสดงฐานะการเงินโดยมีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	310,411	240,036	83,079	86,460
	310,411	**240,036**	**83,079**	**86,460**

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีสำหรับรายการขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ยกไปจะรับรู้ได้ไม่เกินจำนวนที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าจะมีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ทางภาษีนั้น

บริษัทย่อยมีรายการขาดทุนสะสมทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ยกไปเพื่อหักกลบกับกำไรทางภาษีในอนาคตซึ่งไม่รับรู้อยู่ในงบการเงินรวม ดังต่อไปนี้

	2559	2558
	พันบาท	พันบาท
ปีที่หมดอายุ		
2559	-	24,369
2560	82,924	82,924
2561	34,652	34,652
2562	68,589	68,589
2563	45,717	45,717
2564	13,615	-
รวม	**245,497**	**256,251**

รายการเคลื่อนไหวของสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีรวมที่เกิดขึ้นในระหว่างปีมีดังนี้

	งบการเงินรวม			
		บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน		
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	กำไรหรือขาดทุน *(หมายเหตุ 27)*	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	**ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559**
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ยอดขาดทุนยกไป	31,681	39,754	(11,378)	60,057
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	10,359	2,697	(50)	13,006
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	9,028	3,866	(15)	12,879
เงินมัดจำรับ	43,085	(6,389)	-	36,696
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า	4,454	(16,323)	195	(11,674)
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	79,720	3,711	-	83,431
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	19,113	48,600	(1,105)	66,608
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	21,832	9,374	(424)	30,782
อื่นๆ	20,764	(3,568)	1,430	18,626
รวม	**240,036**	**81,722**	**(11,347)**	**310,411**

	งบการเงินรวม			
		บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน		
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	กำไรหรือขาดทุน *(หมายเหตุ 27)*	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	**ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558**
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ยอดขาดทุนยกไป	28,474	4,975	(1,768)	31,681
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	10,175	189	(5)	10,359
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	9,184	(150)	(6)	9,028
เงินมัดจำรับ	42,966	119	-	43,085
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า	51,634	(45,065)	(2,115)	4,454
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	66,674	8,451	4,595	79,720
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	21,332	(1,688)	(531)	19,113
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	(20,503)	40,761	1,574	21,832
อื่นๆ	38,232	(17,303)	(165)	20,764
รวม	**248,168**	**(9,711)**	**1,579**	**240,036**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
		บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน		
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	กำไรหรือขาดทุน *(หมายเหตุ 27)*	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	**ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559**
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	8,319	3,203	-	11,522
เงินมัดจำรับ	43,085	(7,264)	-	35,821
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	41,770	(268)	-	41,502
อื่นๆ	(6,714)	682	266	(5,766)
รวม	**86,460**	**(3,647)**	**266**	**83,079**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
		บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน		
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2558	กำไรหรือขาดทุน *(หมายเหตุ 27)*	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	**ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558**
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ยอดขาดทุนยกไป	23,900	(23,900)	-	-
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	8,647	(328)	-	8,319
เงินมัดจำรับ	42,966	119	-	43,085
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	39,814	5,446	(3,490)	41,770
อื่นๆ	5,902	(12,616)	-	(6,714)
รวม	**121,229**	**(31,279)**	**(3,490)**	**86,460**

14. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	340,319	623,564	336,032	619,009
เงินมัดจำการประเมินภาษี	229,661	235,358	229,661	235,358
เงินมัดจำอื่น	39,368	39,446	15,694	15,838
อื่นๆ	11,398	7,141	-	7,141
	620,746	905,509	581,387	877,346
หัก ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	(62,219)	(38,929)	(62,219)	(38,929)
รวม	**558,527**	**866,580**	**519,168**	**838,417**

15. หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ส่วนที่หมุนเวียน				
เงินกู้ยืมระยะสั้น				
เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน	230,000	1,650,521	-	1,460,521
รวมเงินกู้ยืมระยะสั้น	230,000	1,650,521	-	1,460,521
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี				
เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน	720,664	60,000	660,664	-
เงินกู้ยืมจากบุคคลภายนอกอื่น	8,207	9,063	7,327	7,992
รวมส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	728,871	69,063	667,991	7,992
รวมหนี้สินที่มีดอกเบี้ยระยะสั้น	958,871	1,719,584	667,991	1,468,513
ส่วนที่ไม่หมุนเวียน				
เงินกู้ยืมระยะยาว				
เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน	4,684,647	5,442,203	4,624,647	5,322,203
เงินกู้ยืมจากบุคคลภายนอกอื่น	35,162	43,041	31,234	37,813
รวมเงินกู้ยืมระยะยาว	4,719,809	5,485,244	4,655,881	5,360,016
หุ้นกู้ระยะยาว	4,546,180	4,545,114	4,546,180	4,545,114
รวมหนี้สินที่มีดอกเบี้ยไม่หมุนเวียน	9,265,989	10,030,358	9,202,061	9,905,130
รวม	**10,224,860**	**11,749,942**	**9,870,052**	**11,373,643**

หุ้นกู้ระยะยาว

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทมีหุ้นกู้ระยะยาวชนิดระบุชื่อผู้ถือไม่มีหลักประกัน ไม่ด้อยสิทธิ และมีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ จำนวน 2 ชุด วงเงิน 4,550 ล้านบาท มูลค่าหน่วยละ 1,000 บาท มีรายละเอียดดังนี้

วันที่จำหน่าย	จำนวนหน่วย หลักล้าน	จำนวนเงิน ล้านบาท	อัตราดอกเบี้ย *(ต่อปี)*	กำหนดจ่ายชำระดอกเบี้ย	กำหนดชำระคืนเงินต้น	ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ล้านบาท
29 กันยายน 2557	2.275	2,275	ร้อยละ 4.28	ทุก 6 เดือน	ครบกำหนดไถ่ถอนทั้งจำนวนในวันที่ 2 ตุลาคม 2562	2,275
29 กันยายน 2557	2.275	2,275	ร้อยละ 4.68	ทุก 6 เดือน	ครบกำหนดไถ่ถอนทั้งจำนวนในวันที่ 2 ตุลาคม 2564	2,275
รวมหุ้นกู้						4,550
หัก ต้นทุนในการออกหุ้นกู้						(4)
สุทธิ						**4,546**

การเปลี่ยนแปลงของเงินกู้ยืมสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2559	2558	2559	2558
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สำหรับแต่ละปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม					
ราคาตามบัญชีต้นงวด - สุทธิ		11,749,942	11,100,970	11,373,643	10,644,949
เงินกู้ยืมระยะสั้นเพิ่มขึ้น		2,433,672	1,351,394	1,793,672	1,011,393
เงินกู้ยืมระยะยาวเพิ่มขึ้นสุทธิ					
จากค่าใช้จ่ายทางการเงิน		3,341	3,794,135	3,341	3,772,079
จ่ายคืนเงินกู้ยืมระยะสั้น		(3,854,193)	(657,306)	(3,254,193)	(277,306)
จ่ายคืนเงินกู้ยืมระยะยาว		(72,076)	(4,038,022)	(10,585)	(3,976,243)
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายในการ					
จัดหาเงินกู้ยืม	25	1,066	1,066	1,066	1,066
(กำไร) ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน		(36,892)	197,705	(36,892)	197,705
ราคาตามบัญชีปลายงวด - สุทธิ		**10,224,860**	**11,749,942**	**9,870,052**	**11,373,643**

กลุ่มบริษัทต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงินตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาว

อัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ยืมของกลุ่มบริษัทมีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินกู้ยืมทั้งสิ้น				
- อัตราคงที่	4,819,549	4,597,219	4,584,741	4,590,919
- อัตราลอยตัว	5,405,311	7,152,723	5,285,311	6,782,724
รวม	**10,224,860**	**11,749,942**	**9,870,052**	**11,373,643**
อัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก				
- เงินกู้ยืม	3.39%	2.47%	3.43%	2.42%
- หุ้นกู้	4.48%	4.48%	4.48%	4.48%

ระยะเวลาการครบกำหนดของเงินกู้ยืมระยะยาวและหุ้นกู้ระยะยาว - สุทธิจากต้นทุนทางการเงิน มีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	729,239	797,325	668,437	673,666
เกินกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	6,554,758	4,299,375	6,551,632	4,297,805
เกินกว่า 5 ปี	1,981,992	4,933,658	1,981,992	4,933,659
รวม	**9,265,989**	**10,030,358**	**9,202,061**	**9,905,130**

กลุ่มบริษัทต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงินตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาว และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขรวมทั้งการรักษาอัตราส่วนทางการเงินที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ออกหุ้นกู้และผู้ถือหุ้นกู้

วงเงินกู้ยืมจากธนาคาร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 กลุ่มบริษัทมีวงเงินกู้ยืมที่ยังไม่ได้ใช้จากธนาคารในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวน 5,959.42 ล้านบาท และ 90.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (2558: 5,106.94 ล้านบาท และ 90.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

16. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2559	2558	2559	2558
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เจ้าหนี้การค้า					
- บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	9,413	11,906	46,349	64,053
- บุคคลหรือกิจการอื่นๆ		544,165	571,095	213,601	197,219
รวม		**553,578**	**583,001**	**259,950**	**261,272**
เจ้าหนี้อื่น					
- ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย		759,153	559,668	388,380	269,942
- อื่นๆ		93,337	83,189	24,187	50,222
รวม		**852,490**	**642,857**	**412,567**	**320,164**
รวมเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น		**1,406,068**	**1,225,858**	**672,517**	**581,436**

17. หนี้สินหมุนเวียนอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินมัดจำรับจากลูกค้าระยะสั้น	35,069	20,822	36,951	22,474
ภาษีอื่นๆ	43,968	89,596	40,564	50,428
อื่นๆ	2,310	2,124	4	17
รวม	**81,347**	**112,542**	**77,519**	**72,919**

18. ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน

ภาระผูกพันตามงบแสดงฐานะการเงินมีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
มูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพัน				
ที่ไม่ได้จัดให้มีกองทุน	429,770	404,260	207,512	208,848
ภาระผูกพันตามงบแสดงฐานะการเงิน	**429,770**	**404,260**	**207,512**	**208,848**

การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์				
ณ วันที่ 1 มกราคม	404,260	337,041	208,848	199,067
ผลประโยชน์จ่ายโดยโครงการ	(32,362)	(2,962)	(155)	(2,153)
รับรู้ในกำไรขาดทุน				
ต้นทุนบริการปัจจุบันและดอกเบี้ย	57,872	45,842	26,890	29,384
กำไรจากการลดขนาดโครงการ				
จากการโอนพนักงานไปยังบริษัทย่อย	-	-	(28,071)	-
	57,872	**45,842**	**(1,181)**	**29,384**
รับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น				
(กำไร) ขาดทุนจากการประมาณตามหลัก				
คณิตศาสตร์ประกันภัยที่รับรู้ในระหว่างปี	-	24,339	-	(17,450)
	-	**24,339**	**-**	**(17,450)**
ภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์				
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**429,770**	**404,260**	**207,512**	**208,848**

ข้อสมมติฐานหลักในการประมาณการตามหลักการคณิตศาสตร์ประกันภัย ณ วันที่รายงาน (แสดงโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
อัตราคิดลด	3.50	3.50	3.50	3.50
การเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในอนาคต	7.00-8.00	7.00-8.00	8.00	8.00

การวิเคราะห์ความอ่อนไหว

การเปลี่ยนแปลงในแต่ละข้อสมมติฐานที่เกี่ยวข้องในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่อาจเป็นไปได้อย่างสมเหตุสมผล ณ วันที่รายงาน โดยถือว่าข้อสมมติฐานอื่นๆ คงที่ จะมีผลกระทบต่อภาระผูกพันผลประโยชน์ที่กำหนดไว้เป็นจำนวนเงินดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์				
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
อัตราคิดลด (เปลี่ยนแปลงร้อยละ 1)	(52,884)	63,132	(25,613)	30,376
การเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในอนาคต (เปลี่ยนแปลงร้อยละ 1)	59,578	(51,164)	28,600	(24,738)

แม้ว่าการวิเคราะห์นี้ไม่ได้คำนึงการกระจายตัวแบบเต็มรูปแบบของกระแสเงินสดที่คาดหวังภายใต้โครงการดังกล่าว แต่ได้แสดงประมาณการความอ่อนไหวของข้อสมมติฐานต่างๆ

19. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินมัดจำรับจากลูกค้าระยะยาว	215,575	263,388	207,074	256,225
อื่นๆ	146,665	152,889	131,387	136,652
รวม	**362,240**	**416,277**	**338,461**	**392,877**

20. ทุนเรือนหุ้นและการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

	มูลค่าหุ้นต่อหุ้น (บาท)	2559		2558	
		จำนวนหุ้น พันหุ้น	จำนวนเงิน พันบาท	จำนวนหุ้น พันหุ้น	จำนวนเงิน พันบาท
ทุนจดทะเบียน					
ณ วันที่ 1 มกราคม					
- หุ้นสามัญ	*5*	1,098,902	5,494,513	1,097,817	5,489,086
ออกหุ้นใหม่	5	1,075	5,371	1,085	5,427
ณ วันที่ 31 ธันวาคม					
- หุ้นสามัญ	***5***	**1,099,977**	**5,499,884**	**1,098,902**	**5,494,513**
หุ้นที่ออกและชำระแล้ว					
ณ วันที่ 1 มกราคม					
- หุ้นสามัญ	*5*	1,095,938	5,479,688	1,095,938	5,479,688
การออกหุ้นสามัญโดยใช้					
ใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้น	*5*	56	282	-	-
ณ วันที่ 31 ธันวาคม					
- หุ้นสามัญ	***5***	**1,095,994**	**5,479,970**	**1,095,938**	**5,479,688**

ผู้ถือหุ้นสามัญจะได้รับสิทธิในการรับเงินปันผลจากการประกาศจ่ายเงินปันผลและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนหนึ่งเสียงต่อหนึ่งหุ้นในที่ประชุมของบริษัท

การเพิ่มทุน

วันที่ 30 มีนาคม 2559 การประชุมสามัญผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติเพิ่มทุนจดทะเบียนจำนวน 1,074,300 หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 5 บาท รวม 5,371,500 บาท เพื่อรองรับการใช้สิทธิของใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ บริษัทได้จดทะเบียนเพิ่มทุนกับกระทรวงพาณิชย์แล้วเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2559

วันที่ 26 มีนาคม 2558 การประชุมสามัญผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติเพิ่มทุนจดทะเบียนจำนวน 1,085,300 หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 5 บาท รวม 5,426,500 บาท เพื่อรองรับการใช้สิทธิของใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ บริษัทได้จดทะเบียนเพิ่มทุนกับกระทรวงพาณิชย์แล้วเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2558

การออกหุ้นสามัญโดยใช้ใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีดังนี้

	ใบสำคัญแสดงสิทธิที่นำมาใช้	ราคาใช้สิทธิต่อหุ้น	จำนวนหุ้นสามัญที่ออก	มูลค่าหุ้นต่อหุ้น	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	วันที่ได้จดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์
	หน่วย	บาท	หุ้น	บาท	พันบาท	
ESOP Grant I	158,157	23.266	56,400	5	3,397	23 มิถุนายน 2559
รวม	**158,157**		**56,400**		**3,397**	

การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

1. ข้อมูลโครงการ

ใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญออกให้สำหรับกรรมการและพนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย โดยบริษัทได้เสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญโดยจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญของบริษัทให้แก่พนักงานที่ทำงานเต็มเวลา (Full-time Employment) ของบริษัทและบริษัทย่อยที่เข้าร่วมโครงการ Performance share plan ("โครงการ") โดยข้อมูลสำคัญของใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญมีดังนี้

	โครงการ 1	**โครงการ 2**	**โครงการ 3**	**โครงการ 4**
วันที่อนุมัติ:	28 มีนาคม 2556	27 มีนาคม 2557	26 มีนาคม 2558	30 มีนาคม 2559
จำนวนหน่วยที่เสนอขาย:	682,000 หน่วย	1,197,700 หน่วย	1,085,300 หน่วย	1,074,300 หน่วย
ราคาใช้สิทธิที่จะซื้อหุ้น:	23.266 บาท/หุ้น	38.265 บาท/หุ้น	37.626 บาท/หุ้น	25.918 บาท/หุ้น
จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับ:	682,000 หุ้น	1,197,700 หุ้น	1,085,300 หุ้น	1,074,300 หุ้น
อายุของโครงการ:	5 ปี นับจากวันที่มีการเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญครั้งแรก			
ราคาเสนอขายต่อหุ้น:	หน่วยละ 0 บาท (ศูนย์บาท)			
อัตราการใช้สิทธิ:	ใบสำคัญแสดงสิทธิ 1 หน่วยมีสิทธิซื้อหุ้นสามัญได้ 1 หุ้น			

การเปลี่ยนแปลงใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญแสดงได้ดังนี้

	1 มกราคม 2559	ออกให้ระหว่างงวด	รับคืนระหว่างงวด	ใช้สิทธิระหว่างงวด	31 ธันวาคม 2559
	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย
ESOP - Grant I					
กรรมการ	77	-	(45)	(11)	21
พนักงาน	437	-	(275)	(45)	117
รวม	**514**	**-**	**(320)**	**(56)**	**138**
ESOP - Grant II					
กรรมการ	115	-	-	-	115
พนักงาน	860	-	(106)	-	754
รวม	**975**	**-**	**(106)**	**-**	**869**
ESOP - Grant III					
กรรมการ	89	-	-	-	89
พนักงาน	691	-	(89)	-	602
รวม	**780**	**-**	**(89)**	**-**	**691**
ESOP - Grant IV					
กรรมการ	-	155	-	-	155
พนักงาน	-	741	-	-	741
รวม	**-**	**896**	**-**	**-**	**896**
รวมทั้งสิ้น	**2,269**	**896**	**(515)**	**(56)**	**2,594**

2. การวัดมูลค่ายุติธรรม

บริษัทวัดมูลค่าของรายจ่ายโครงการ โดยอ้างอิงกับมูลค่ายุติธรรมของตราสารทุนที่ออกให้ ณ วันที่ให้สิทธิโดยใช้ Monte Carlo Simulation techniques โดยมีข้อสมมติฐานที่สำคัญดังนี้

	โครงการ 1	**โครงการ 2**	**โครงการ 3**	**โครงการ 4**
มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ให้สิทธิ	35.037 บาท	27.864 บาท	20.424 บาท	12.475 บาท
ราคาหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิ	35.750 บาท	40.500 บาท	36.500 บาท	27.000 บาท
ราคาใช้สิทธิ	23.266 บาท	38.265 บาท	37.626 บาท	25.918 บาท
ความผันผวนที่คาดหวัง	55.392%	41.562%	39.894%	36.534%
เงินปันผลที่คาดหวัง	1.119%	1.111%	1.781%	2.407%
อัตราดอกเบี้ยที่ปราศจากความเสี่ยง	3.074%	3.082%	2.340%	1.721%

รายการกระทบยอดทุนสำรองอื่น - การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

	งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2559	2558
	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 1 มกราคม	17,237	9,298
ค่าใช้จ่ายรวมที่รับรู้ระหว่างงวดในงบกำไรขาดทุน	7,963	11,323
ลดลงในระหว่างงวด	(3,679)	(3,384)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**21,521**	**17,237**

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาตรา 51 ในกรณีที่บริษัทเสนอขายหุ้นสูงกว่ามูลค่าหุ้นที่จดทะเบียนไว้ บริษัทต้องนำค่าหุ้นส่วนเกินนี้ตั้งเป็นทุนสำรอง (“ส่วนเกินมูลค่าหุ้น”) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นนี้จะนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลไม่ได้

21. สำรอง

สำรองประกอบด้วย

การจัดสรรกำไร และ/หรือ กำไรสะสม

สำรองตามกฎหมาย

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาตรา 116 บริษัทจะต้องจัดสรรทุนสำรอง ("สำรองตามกฎหมาย") อย่างน้อยร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิประจำปีหลังจากหักขาดทุนสะสมยกมา (ถ้ามี) จนกว่าสำรองดังกล่าวมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน เงินสำรองนี้จะนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลไม่ได้

องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น

ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน
ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงินแสดงในส่วนของเจ้าของประกอบด้วยผลต่างการแปลงค่าทั้งหมดจากงบการเงินของหน่วยงานในต่างประเทศ

ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย
ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขายแสดงในส่วนของเจ้าของประกอบด้วยผลรวมการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขายจนกระทั่งมีการตัดรายการหรือเกิดการด้อยค่า

22. ส่วนงานดำเนินงาน

กลุ่มบริษัทนำเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานโดยแสดงส่วนงานธุรกิจและส่วนงานภูมิศาสตร์ เป็นรูปแบบหลักในการรายงาน โดยพิจารณาจากโครงสร้างการบริหารและการรายงานทางการเงินภายในของกลุ่มบริษัทเป็นเกณฑ์ในการกำหนดส่วนงาน

ส่วนงานธุรกิจ

กลุ่มบริษัทเสนอส่วนงานธุรกิจที่สำคัญ ดังนี้

ส่วนงาน 1	บริการวงจรดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม
ส่วนงาน 2	การขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ
ส่วนงาน 3	การขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจโทรศัพท์

ส่วนงานภูมิศาสตร์

ในการนำเสนอการจำแนกส่วนงานภูมิศาสตร์ รายได้ตามส่วนงานแยกตามเขตภูมิศาสตร์โดยกำหนดจากสถานที่ตั้งของลูกค้า

ส่วนงานในประเทศไทยมีขอบเขตการดำเนินงานหลักเกี่ยวกับการบริการวงจรดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม ธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ และบริการจัดพิมพ์และโฆษณาในสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ฉบับธุรกิจ ส่วนงานในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีขอบเขตการดำเนินงานหลักเกี่ยวกับการขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจโทรศัพท์ การบริการวงจรดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจดาวเทียม ส่วนงานในประเทศออสเตรเลีย ประเทศจีน ประเทศอินเดีย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศพม่า มีขอบเขตการดำเนินงานหลักเกี่ยวกับการขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม

กลุ่มบริษัทเสนอส่วนงานภูมิศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

ส่วนงาน 1 ประเทศไทย
ส่วนงาน 2 ประเทศออสเตรเลีย
ส่วนงาน 3 ประเทศจีน
ส่วนงาน 4 ประเทศอินเดีย
ส่วนงาน 5 ประเทศญี่ปุ่น
ส่วนงาน 6 ประเทศพม่า
ส่วนงาน 7 ประเทศอื่น ๆ

รายได้และผลการดำเนินงานจากส่วนงานทางธุรกิจในงบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังนี้

	บริการธุรกิจดาวเทียม		บริการอินเตอร์เน็ตและสื่อ		บริการระบบโทรศัพท์		ตัดรายการระหว่างส่วนงาน		งบการเงินรวม	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
รายได้	8,414	9,258	3,185	3,272	-	-	(82)	(77)	11,517	12,453
รายได้ค่าก่อสร้างภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในการร่วมค้า	-	-	-	-	198	194	-	-	198	194
ต้นทุนขายและบริการตามส่วนงาน	(5,419)	(5,302)	(2,019)	(2,115)	-	-	84	63	(7,354)	(7,354)
ต้นทุนค่าก่อสร้างภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ	-	(1)	-	-	-	-	-	-	-	(1)
ค่าใช้จ่ายตามส่วนงาน	(1,486)	(1,413)	(746)	(720)	-	-	7	15	(2,225)	(2,118)
ผลการดำเนินงานตามส่วนงาน	1,509	2,543	420	437	198	194	9	1	2,136	3,175
รายได้อื่น									202	489
กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ									152	(595)
กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและภาษีเงินได้									2,490	3,069
ต้นทุนทางการเงิน									(359)	(306)
กำไรจากการดำเนินงาน									2,131	2,763
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้									(348)	(458)
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม									(171)	(183)
กำไรสุทธิ									**1,612**	**2,122**

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

	บริการธุรกิจดาวเทียม		บริการอินเตอร์เน็ตและสื่อ		บริการระบบโทรศัพท์		ตัดรายการระหว่างส่วนงาน		งบการเงินรวม	
	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558	2559	2558
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
สินทรัพย์จำแนกตามส่วนงาน	27,756	28,533	2,143	2,157	-	-	(640)	(639)	29,259	30,051
เงินให้กู้ยืมแก่กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	2,164	2,331	-	-	-	-	-	-	2,164	2,331
เงินลงทุนในการร่วมค้า	-	-	-	-	1,417	1,210	-	-	1,417	1,210
รวมสินทรัพย์									**32,840**	**33,592**
หนี้สินจำแนกตามส่วนงาน	2,834	2,803	940	1,009	-	-	(80)	(81)	3,694	3,731
เงินกู้ยืม	9,870	11,374	355	384	-	-	-	(8)	10,225	11,750
รวมหนี้สิน									**13,919**	**15,481**

รายได้จากส่วนงานทางภูมิศาสตร์ในงบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังนี้

	2559	2558
	พันบาท	พันบาท
รายได้จากส่วนงาน		
ประเทศไทย	7,203,542	7,875,557
ประเทศออสเตรเลีย	1,082,362	1,269,932
ประเทศจีน	298,854	316,591
ประเทศอินเดีย	706,017	548,255
ประเทศญี่ปุ่น	631,047	640,596
ประเทศพม่า	529,294	626,621
ประเทศอื่นๆ	1,065,514	1,175,538
รวม	**11,516,630**	**12,453,090**

ข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้ารายใหญ่ของกลุ่มกิจการ

สำหรับแต่ละปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 กลุ่มบริษัทไม่มีรายการกับลูกค้าภายนอกกิจการรายใดรายหนึ่งที่มีมูลค่าตั้งแต่ร้อยละ 10 ของรายได้รวมของกลุ่มบริษัท

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนตามส่วนงานภูมิศาสตร์ในงบการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 มีดังนี้

	2559	2558
	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
ประเทศไทย	19,458,766	21,558,796
ประเทศออสเตรเลีย	189,224	183,583
ประเทศจีน	11,453	18,243
ประเทศอินเดีย	24,636	19,076
ประเทศญี่ปุ่น	32,203	48,486
ประเทศพม่า	106	178
ประเทศอื่นๆ	3,685,616	3,518,242
รวม	**23,402,004**	**25,346,604**

23. รายได้จากการขายและการให้บริการ

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
รายได้จากการขาย	911,022	1,227,772	205,667	377,287
รายได้จากการให้บริการ	10,605,608	11,225,318	6,871,090	7,276,512
รวม	**11,516,630**	**12,453,090**	**7,076,757**	**7,653,799**

24. รายได้อื่น

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2559	2558	2559	2558
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
กำไร(ขาดทุน)จากการจำหน่ายเงินลงทุน ในหลักทรัพย์เผื่อขาย		(11,257)	335,334	-	-
รายได้เงินปันผล	9	-	-	2,143,545	437,859
รายได้ค่าที่ปรึกษาและบริหาร		-	-	150,128	158,677
รายได้ดอกเบี้ย		141,570	78,221	132,675	68,638
กำไรจากการจำหน่ายอุปกรณ์		10,132	3,464	17,750	7,463
อื่นๆ		61,582	72,087	30,716	17,265
รวม		**202,027**	**489,106**	**2,474,814**	**689,902**

25. ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ

งบการเงินได้รวมการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ ค่าใช้จ่ายตามลักษณะได้เปิดเผยตามข้อกำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับต่าง ๆ ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าเสื่อมราคาของอาคาร และอุปกรณ์	773,280	618,757	542,608	390,383
ค่าตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	2,022,544	2,183,288	2,022,544	2,143,852
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืม	1,066	1,066	1,066	1,066
ค่าใช้จ่ายพนักงาน	1,619,308	1,730,894	767,788	930,032

26. เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

กลุ่มบริษัทได้จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานของกลุ่มบริษัทบนพื้นฐานความสมัครใจของพนักงานในการเป็นสมาชิกของกองทุน โดยพนักงานจ่ายเงินสะสมในอัตราร้อยละ 3 ถึงอัตราร้อยละ 7 ของเงินเดือนทุกเดือน และกลุ่มบริษัทจ่ายสมทบในอัตราร้อยละ 3 ถึง อัตราร้อยละ 7 ของเงินเดือนของพนักงานทุกเดือน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพนี้ได้จดทะเบียนเป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามข้อกำหนดของกระทรวงการคลังและจัดการกองทุนโดยผู้จัดการกองทุนที่ได้รับอนุญาต

27. ภาษีเงินได้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	หมายเหตุ	2559	2558	2559	2558
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาษีเงินได้ปัจจุบัน		(429,331)	(448,570)	(287,946)	(229,421)
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี					
การเปลี่ยนแปลงของผลต่างชั่วคราว	13	81,722	(9,711)	(3,647)	(31,279)
รวม		**(347,609)**	**(458,281)**	**(291,593)**	**(260,700)**

การกระทบยอดเพื่อหาอัตราภาษีที่แท้จริง

	งบการเงินรวม			
	2559		2558	
	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท
กำไรสำหรับปี		1,783,261		2,304,682
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้รวม		347,609		458,281
กำไรก่อนภาษีเงินได้รวม		2,130,870		2,762,963
จำนวนภาษีตามอัตราภาษีเงินได้	20	(426,174)	20	(552,593)
ผลกระทบจากความแตกต่างของอัตราภาษีสำหรับกิจการในต่างประเทศ		120,801		77,188
รายได้ที่ไม่ต้องเสียภาษี		-		713
ผลกระทบจากรายได้ที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		7,333		(98)
ผลกระทบจากค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถหักภาษีได้		(32,970)		19,359
ผลขาดทุนในปีปัจจุบันที่ไม่รับรู้เป็นสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี		(5,652)		(1,754)
อื่นๆ		(10,947)		(1,096)
รวม	**16**	**(347,609)**	**17**	**(458,281)**

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	2559		2558	
	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท
กำไรสำหรับปี		3,027,738		794,055
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้รวม		291,593		260,700
กำไรก่อนภาษีเงินได้รวม		3,319,331		1,054,755
จำนวนภาษีตามอัตราภาษีเงินได้	20	(663,866)	20	(210,951)
รายได้ที่ไม่ต้องเสียภาษี		428,709		87,572
ผลกระทบจากรายได้ที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		7,294		(119)
ผลกระทบจากค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถหักภาษีได้และค่าใช้จ่ายที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		(76,831)		(137,202)
อื่นๆ		13,101		-
รวม	**9**	**(291,593)**	**25**	**(260,700)**

การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร ฉบับที่ 577 พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2557 ให้ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปี 2558 ที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2558

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร ฉบับที่ 42 พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2559 ให้ปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเหลืออัตราร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป

บริษัทใช้อัตราภาษีเงินได้ที่ลดลงเหลือร้อยละ 20 ในการวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

28. กำไรต่อหุ้น

กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน

กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 คำนวณจากกำไรสำหรับปีที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัทและจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้วระหว่างปีในแต่ละปีโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก แสดงการคำนวณดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
		(พันบาท/พันหุ้น)		
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม				
กำไรที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัท (ขั้นพื้นฐาน)	**1,611,773**	**2,122,147**	**3,027,738**	**794,055**
จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้ว	**1,095,994**	**1,095,938**	**1,095,994**	**1,095,938**
กำไรต่อหุ้น (ขั้นพื้นฐาน) *(บาท)*	**1.47**	**1.94**	**2.76**	**0.72**

กำไรต่อหุ้นปรับลด

กำไรต่อหุ้นปรับลดสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 คำนวณจากกำไรสำหรับปีที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัทและจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้วระหว่างปีหลังจากที่ได้ปรับปรุงผลกระทบของหุ้นปรับลดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558	2559	2558
		(พันบาท/พันหุ้น)		
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม				
กำไรที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัท (ปรับลด)	**1,611,773**	**2,122,147**	**3,027,738**	**794,055**
จำนวนหุ้นสามัญโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ขั้นพื้นฐาน)	1,095,994	1,095,938	1,095,994	1,095,938
ผลกระทบจากการออกสิทธิที่จะเลือกซื้อหุ้น	(22)	160	(22)	160
จำนวนหุ้นสามัญ โดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ปรับลด)	**1,095,972**	**1,096,098**	**1,095,972**	**1,096,098**
กำไรต่อหุ้น (ปรับลด) *(บาท)*	**1.47**	**1.94**	**2.76**	**0.72**

29. เงินปันผล

ในการประชุมสามัญประจำปีของผู้ถือหุ้นของบริษัทเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2559 ผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติการจัดสรรกำไรเป็นเงินปันผลในอัตราหุ้นละ 0.65 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 712 ล้านบาท เงินปันผลดังกล่าวได้จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นแล้วเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2559

ในการประชุมสามัญประจำปีของผู้ถือหุ้นของบริษัทเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2558 ผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติการจัดสรรกำไรเป็นเงินปันผลในอัตราหุ้นละ 0.65 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 712 ล้านบาท เงินปันผลดังกล่าวได้จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นแล้วเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2558

30. เครื่องมือทางการเงิน

นโยบายการจัดการความเสี่ยงทางด้านการเงิน

กลุ่มบริษัทต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางการเงินที่สำคัญได้แก่ ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยและความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน กลุ่มบริษัทได้กู้ยืมเงินสำหรับรายจ่ายฝ่ายทุน ซึ่งต้องจ่ายอัตราดอกเบี้ยทั้งแบบคงที่และแบบลอยตัว รวมทั้งมีรายการขาย และรายการซื้อที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ดังนั้นฝ่ายบริหารของกลุ่มบริษัทจึงทำรายการตราสารอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าว

กลุ่มบริษัทใช้ตราสารอนุพันธ์เพื่อลดความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดในอนาคตที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน และเพื่อช่วยในการบริหารสภาพคล่องของเงินสด กลยุทธ์ที่ใช้ในการป้องกันความเสี่ยงได้แก่ ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยได้ป้องกันโดยการทำสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยกับธนาคารที่ให้กู้ยืม ส่วนความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่จะเกิดขึ้นจากการขายในอนาคตได้ป้องกันโดยการทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าและสิทธิในการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตของรายการขาย รายการซื้อและการกู้ยืม การตัดสินใจที่จะรับระดับความเสี่ยงขึ้นอยู่กับนโยบายของกลุ่มบริษัท ซึ่งกำหนดระดับความเสี่ยงที่สามารถรองรับได้ตามประเภทของรายการและคู่ค้า

กลุ่มบริษัทไม่อนุญาตให้มีการใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีลักษณะเป็นทางการค้าเพื่อเก็งกำไร การทำตราสารอนุพันธ์ทุกประเภทต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารก่อนทำสัญญา

ผู้บริหารฝ่ายการเงินมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและอัตราดอกเบี้ย รายงานผู้บริหารประกอบด้วย รายละเอียดของต้นทุน และราคาตลาดของเครื่องมือทางการเงินทั้งหมด รวมถึงสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า และสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและอัตราดอกเบี้ยที่ยังคงค้างอยู่ นอกจากนี้ยังได้มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเสี่ยงที่มีอยู่กับระดับความเสี่ยงที่ผู้บริหารกำหนดให้เป็นระดับความเสี่ยงที่สามารถรับได้ครอบคลุมถึงความเสี่ยงในเรื่องเงินลงทุนโดยมีการกำหนดนโยบายในการลงทุนระยะสั้น

การบริหารจัดการทุน

วัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการทุนของบริษัทเพื่อสร้างผลตอบแทนที่เหมาะสมต่อผู้ถือหุ้นและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียอื่น ตลอดจนเพื่อดำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของทุนที่เหมาะสมเพื่อให้มีความสอดคล้องและสามารถสนับสนุนแผนการบริหารเงินลงทุนหรือโอกาสในการลงทุนต่างๆ อันจะเป็นการสร้างมูลค่า และเสริมความมั่นคงทางการเงินให้กับกลุ่มบริษัท

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

กลุ่มบริษัทมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเกิดจากการซื้อสินค้าและการขายสินค้าที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 กลุ่มบริษัทมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อันเป็นผลมาจากการมีสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศดังนี้

	งบการเงินรวม			
	2559		2558	
	เงินตราต่างประเทศ	เงินบาท	เงินตราต่างประเทศ	เงินบาท
	หลักล้าน	หลักล้าน	หลักล้าน	หลักล้าน
สินทรัพย์				
ดอลลาร์สหรัฐฯ	91.46	3,261.01	85.79	3,082.04
อินเดียรูปี	448.23	222.28	448.39	227.87
ดอลลาร์นิวซีแลนด์	0.10	2.44	1.76	43.45
รวม		3,485.73		3,353.36
หนี้สิน				
ดอลลาร์สหรัฐฯ	161.84	5,826.80	207.72	7,530.70
ดอลลาร์สิงคโปร์	-	-	0.05	1.32
อินเดียรูปี	235.38	130.82	239.65	138.40
ดอลลาร์นิวซีแลนด์	0.32	8.09	1.91	47.29
รวม		5,965.71		7,717.71

สินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเงินฝากธนาคารและลูกหนี้การค้า ส่วนหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเจ้าหนี้การค้า เจ้าหนี้ - อาคารและอุปกรณ์ และเงินกู้ยืม

เสี่ยงทางด้านสินเชื่อ

ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อของกลุ่มบริษัทมีลักษณะที่ไม่มีการกระจุกตัวอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มบริษัทมีนโยบายที่จะทำให้แน่ใจได้ว่ากลุ่มบริษัทจะขายสินค้าและให้บริการแก่ลูกค้าที่มีประวัติสินเชื่อที่อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม คู่สัญญาในอนุพันธ์ทางการเงินและรายการเงินสดเป็นสถาบันการเงินที่มีคุณภาพและมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูง

ความเสี่ยงจากสภาพคล่อง

กลุ่มบริษัท มีการควบคุมความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่องโดยการรักษาระดับของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดให้เพียงพอต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท รวมทั้งจัดหาวงเงินสินเชื่อระยะสั้นจากธนาคารต่างๆ เพื่อสำรองในกรณีที่มีความจำเป็นและเพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนของกระแสเงินสด

การกำหนดมูลค่ายุติธรรม

มูลค่ายุติธรรม หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงแลกเปลี่ยนสินทรัพย์หรือชำระหนี้สินกัน ในขณะที่ทั้งสองฝ่ายมีความรอบรู้และเต็มใจในการแลกเปลี่ยนกัน และสามารถต่อรองราคากันได้อย่างเป็นอิสระในลักษณะของผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน

ราคาตามบัญชีของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เงินลงทุนชั่วคราว ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน เงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินทดรองแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน เจ้าหนี้การค้า เจ้าหนี้ - อาคารและอุปกรณ์ เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน และเงินกู้ยืมระยะสั้น มีมูลค่าใกล้เคียงกับมูลค่ายุติธรรมเนื่องจากมีระยะเวลาครบกำหนดที่สั้น

มูลค่ายุติธรรมของหนี้ที่มีภาระดอกเบี้ยพร้อมทั้งมูลค่าตามบัญชีที่ปรากฏในงบแสดงฐานะทางการเงิน มีดังนี้

		งบการเงินรวม			
		มูลค่ายุติธรรม			
	มูลค่าตามบัญชี	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559					
หมุนเวียน					
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	604,156	-	604,156	-	604,156
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่การร่วมค้า	18,186	-	-	18,186	18,186
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	230,000	-	-	230,000	230,000
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระ ภายในหนึ่งปี	728,871	-	-	728,871	728,871
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่การร่วมค้า	2,145,947	-	-	2,153,803	2,153,803
เงินกู้ยืมระยะยาว	4,719,809	-	-	4,758,095	4,758,095
หุ้นกู้	4,546,180	-	4,850,600	-	4,850,600
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558					
หมุนเวียน					
ตราสารทุนที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	35,932	35,932	-	-	35,932
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่การร่วมค้า	168,521	-	-	168,521	168,521
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	1,650,521	-	-	1,650,521	1,650,521
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระ ภายในหนึ่งปี	69,063	-	-	69,063	69,063
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่การร่วมค้า	2,161,864	-	-	1,832,930	1,832,930
เงินกู้ยืมระยะยาว	5,485,244	-	-	5,457,992	5,457,992
หุ้นกู้	4,545,114	-	4,693,457	-	4,693,457

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
		มูลค่ายุติธรรม			
	มูลค่าตามบัญชี	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559					
หมุนเวียน					
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	703,027	-	703,027	-	703,027
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่การร่วมค้า	18,186	-	-	18,186	18,186
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	667,991	-	-	667,991	667,991
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่การร่วมค้า	2,145,947	-	-	2,153,803	2,153,803
เงินกู้ยืมระยะยาว	4,655,881	-	-	4,693,779	4,693,779
หุ้นกู้	4,546,180	-	4,850,600	-	4,850,600
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558					
หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่การร่วมค้า	168,521	-	-	168,521	168,521
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	1,460,521	-	-	1,460,521	1,460,521
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,126,768	-	-	1,126,768	1,126,768
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	7,992	-	-	7,992	7,992
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่การร่วมค้า	2,161,864	-	-	1,832,930	1,832,930
เงินกู้ยืมระยะยาว	5,360,016	-	-	5,331,969	5,331,969
หุ้นกู้	4,545,114	-	4,693,457	-	4,693,457

ลำดับขั้นของมูลค่ายุติธรรม

ตารางข้างต้นวิเคราะห์การวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำสำหรับสินทรัพย์ทางการเงิน การวัดมูลค่ายุติธรรมเหล่านี้ถูกจัดประเภทอยู่ในระดับที่ต่างกันของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมตามข้อมูลที่ใช้ในการประเมินมูลค่า นิยามของระดับต่างๆ มีดังนี้

- ข้อมูลระดับ 1 เป็นราคาเสนอซื้อขาย (ไม่ต้องปรับปรุง) ในตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกัน ซึ่งกลุ่มบริษัท/บริษัทสามารถเข้าถึงตลาดนั้น ณ วันที่วัดมูลค่า
- ข้อมูลระดับ 2 เป็นข้อมูลอื่นที่สังเกตได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น นอกเหนือจากราคาเสนอซื้อขายซึ่งรวมอยู่ในข้อมูลระดับ 1
- ข้อมูลระดับ 3 เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้สำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น

กลุ่มบริษัทพิจารณามูลค่ายุติธรรมระดับ 2 สำหรับหุ้นกู้โดยอ้างอิงราคาซื้อขาย ณ วันที่รายงานจากสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

บริษัทพิจารณามูลค่ายุติธรรมระดับ 3 สำหรับเงินกู้ยืมคำนวณโดยใช้วิธีคิดลดกระแสเงินสดรับ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยส่วนเพิ่มของเงินกู้ยืมของกลุ่มบริษัทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

31. ภาระผูกพันกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

31.1 สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ

บริษัทได้รับสิทธิจากกระทรวงคมนาคมให้ดำเนินการโครงการดาวเทียมสื่อสารโดยให้บริษัทมีสิทธิในการบริหารกิจการและการให้บริการวงจรดาวเทียมเพื่อการสื่อสารทั้งภายในและต่างประเทศ และมีสิทธิเก็บค่าใช้วงจรดาวเทียมจากผู้ใช้วงจรดาวเทียมเป็นระยะเวลา 30 ปี ตามสัญญาลงวันที่ 11 กันยายน 2534 ซึ่งได้มีการแก้ไขลงวันที่ 22 มีนาคม 2535 ซึ่งปัจจุบันสัญญาดังกล่าวอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (“MDE”) (เดิมชื่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (“MICT”))

ภายใต้สัญญาดังกล่าวข้างต้น บริษัทจะต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ MDE ในอัตราร้อยละของรายได้ค่าบริการที่บริษัทได้รับหรืออย่างน้อยเท่ากับเงินขั้นต่ำที่ระบุไว้ในสัญญาแล้วแต่มูลค่าใดจะสูงกว่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ต้นทุนค่าอนุญาตให้ดำเนินการขั้นต่ำคงเหลือ 405 ล้านบาท (31 ธันวาคม 2558: 479 ล้านบาท) นอกจากนี้ภายใต้สัญญาดังกล่าวข้างต้น บริษัทยอมให้ดาวเทียมทุกดวงและสถานีควบคุมดาวเทียมรวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นตามสัญญาฉบับนี้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของ MDE เมื่อได้ดำเนินการก่อสร้างและติดตั้งเรียบร้อยแล้ว

31.2 สัญญาร่วมทุน

บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ("LTC") ได้ก่อตั้งขึ้นตามสัญญาร่วมทุน ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2539 ระหว่างรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) และบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (เดิมชื่อบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน)) ภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการดังกล่าว LTC ได้รับสิทธิในการให้บริการทางด้านโทรคมนาคมใน สปป. ลาว เป็นระยะเวลา 25 ปี และได้รับสิทธิในการให้บริการทางด้านโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์ติดตามตัว ปัจจุบัน บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด ("SHEN") ซึ่งเป็นการร่วมค้าของบริษัทเป็นผู้ถือหุ้นในอัตราร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียนของ LTC ตามสัญญาร่วมทุนดังกล่าวเมื่อสิ้นสุดปีที่ 20 ของสัญญาร่วมทุน (ปี 2559) รัฐบาลของ สปป. ลาว มีสิทธิในการพิจารณาการซื้อหุ้นทั้งหมดของ LTC ที่กลุ่มบริษัทถืออยู่ด้วยราคาตลาด และเมื่อสิ้นสุดปีที่ 23 ของสัญญาร่วมทุน (ปี 2562) หากกลุ่มบริษัทมีความประสงค์ในการดำเนินกิจการตามสัญญาร่วมทุนต่อไป กลุ่มบริษัทมีสิทธิในการยื่นขอต่ออายุสัญญา โดยการยื่นความประสงค์ขอขยายระยะเวลาของสัญญาต่อรัฐบาลของ สปป. ลาว แต่อย่างไรก็ตามหากคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายไม่มีการตกลงกันเพื่อต่อสัญญาตามเงื่อนไขข้างต้น เมื่อครบกำหนด 25 ปี (ปี 2564) กลุ่มบริษัทจะต้องโอนหุ้นของ LTC ที่ถืออยู่ทั้งหมดให้แก่รัฐบาลของ สปป. ลาว โดยไม่คิดค่าตอบแทน (หมายเหตุ 9) ตามข้อตกลงเบื้องต้นของสัญญาร่วมทุน LTC ต้องลงทุนในโครงการที่ได้รับสิทธิตามที่ระบุในสัญญาร่วมทุนข้างต้นในประเทศลาวเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในระยะเวลา 25 ปี

เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2558 SHEN และรัฐบาลของ สปป. ลาว ได้ลงนามอย่างเป็นทางการในข้อตกลงในการขยายเวลาของสัญญาร่วมทุนและสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการในการให้บริการทางด้านโทรคมนาคมใน สปป. ลาว ซึ่งมีผลให้ LTC ได้รับการต่ออายุสิทธิในการให้บริการทางด้านโทรคมนาคมใน สปป. ลาว ต่อไปอีก 25 ปี จนถึงปี 2589 ทั้งนี้ตามสัญญาที่มีการแก้ไขใหม่ LTC จะต้องลงทุนในโครงการที่ได้รับสิทธิตามที่ระบุในสัญญาร่วมทุนข้างต้นในประเทศลาวเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในระยะเวลา 25 ปี

31.3 สัญญาดำเนินกิจการในประเทศไทยของบริษัทและบริษัทย่อยที่เกี่ยวกับการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์และสัญญาณบริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม และการให้บริการอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบันคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) (เดิมชื่อคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กทช.”)) เป็นผู้มีอำนาจในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม และการให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยบริษัท และบริษัทย่อย ได้ดำเนินกิจการการให้บริการอินเทอร์เน็ต กระจายเสียงหรือโทรทัศน์และโทรคมนาคมภายใต้ใบอนุญาตต่าง ๆ จาก กสทช. ดังนี้

ประเภทใบอนุญาต	วันที่ได้รับใบอนุญาต	ระยะเวลาอนุญาต
ใบอนุญาตที่บริษัท ได้รับ		
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่หนึ่ง	16 สิงหาคม 2559	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่สาม	26 กันยายน 2555	20 ปี
ใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต แบบที่หนึ่ง	7 พฤษภาคม 2558	5 ปี
ใบอนุญาตที่บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด ได้รับ		
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์	21 มกราคม 2556	15 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (LAO STAR)	28 มกราคม 2559	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (D-Channel)	28 มกราคม 2559	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (Bayon TV)	9 มีนาคม 2559	2 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (LAO PSTV)	13 กรกฎาคม 2559	2 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (LNTV 3)	13 กรกฎาคม 2559	2 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (TVK)	13 กรกฎาคม 2559	2 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (TV LAO)	24 พฤศจิกายน 2558	2 ปี
ใบอนุญาตที่บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด ได้รับ		
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์	4 มีนาคม 2556	15 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่สาม	10 พฤศจิกายน 2558	15 ปี

	วันที่ได้รับใบอนุญาต	ระยะเวลาอนุญาต
ใบอนุญาตที่บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) ได้รับ		
ใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต แบบที่หนึ่ง	8 กันยายน 2557	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่หนึ่ง	11 ตุลาคม 2557	5 ปี
ใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต แบบที่สอง	26 เมษายน 2555	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่สาม	20 ธันวาคม 2550	15 ปี

รายได้ของบริษัทภายใต้ข้อบังคับของ กสทช.

รายได้จากการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์ของบริษัทสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 สามารถจำแนกได้ดังนี้

	งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2559	2558
	พันบาท	พันบาท
ใบอนุญาตโทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	46,538	-
ใบอนุญาตโทรคมนาคมแบบที่สาม	408,619	303,146
รายได้ค่าบริการอื่น	6,621,600	7,350,653
รวม	**7,076,757**	**7,653,799**

31.4 สัญญาเช่าดำเนินงาน

กลุ่มบริษัทมีภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้ ดังนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	สกุลเงิน	2559	2558	2559	2558
		หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน
ไม่เกิน 1 ปี	บาท	72,593	71,472	24,807	14,917
	เยน	1,392	5,131	-	-
	ดอลลาร์สหรัฐฯ	243	628	227	57
	รูปีอินเดีย	695	4,170	695	4,170
	ริงกิตมาเลเซีย	-	56	-	56
	เปโซฟิลิปปินส์	30	246	30	246
	หยวน	-	745	-	745
	ดอลลาร์ออสเตรเลีย	180	163	-	-
	ดอลลาร์นิวซีแลนด์	307	230	-	-
รวมเป็นเงินบาท		94,506	112,941	33,381	24,242
เกินกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	บาท	52,413	100,097	25,634	28,935
	เยน	5,500	-	-	-
	ดอลลาร์สหรัฐฯ	113	201	113	-
	รูปีอินเดีย	-	695	-	695
	ดอลลาร์ออสเตรเลีย	375	4	-	-
	ดอลลาร์นิวซีแลนด์	843	-	-	-
รวมเป็นเงินบาท		88,953	108,233	29,716	29,336
เกินกว่า 5 ปี	บาท	-	2,373	-	2,373
รวมเป็นเงินบาท		-	2,373	-	2,373
รวมเป็นเงินบาททั้งสิ้น		**183,459**	**223,547**	**63,097**	**55,951**

31.5 ภาระผูกพันอื่น

กลุ่มบริษัทมีภาระผูกพันในการให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกันสัญญาทางธุรกิจ เลตเตอร์ออฟเครดิต และหนังสือค้ำประกันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาทางธุรกิจ ดังนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	สกุลเงิน	2559	2558	2559	2558
		หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน
ค่าอนุญาตให้ดำเนินการขั้นต่ำที่ต้องจ่ายให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	บาท	57,750	48,667	57,750	48,667
สัญญาเช่าดาวเทียมของลูกค้า	ดอลลาร์สหรัฐฯ	3,077	3,707	3,077	3,707
	บาท	446,827	433,750	446,827	433,750
	ดอลลาร์ออสเตรเลีย	5,000	5,000	-	-
อื่นๆ	บาท	41,653	46,283	14,519	12,696

32. หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

การประเมินภาษีเงินได้ที่ประเทศอินเดีย

บริษัทและเจ้าพนักงานประเมินภาษีของประเทศอินเดียมีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับประเภทรายได้ และภาระภาษีสำหรับรายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียม โดยเจ้าพนักงานประเมินภาษีมีความเห็นว่ารายได้ของบริษัทจากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมให้กับผู้ใช้บริการที่มีถิ่นที่อยู่และไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศอินเดียแต่สามารถรับชมและเข้าใจได้โดยผู้รับชมในประเทศอินเดียเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธิหรือ Royalty ตามพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ของประเทศอินเดีย และอนุสัญญาเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีซ้อนระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวของบริษัทจึงต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 บริษัทไม่เห็นด้วยกับความเห็นดังกล่าว โดยบริษัทมีความเห็นว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นรายได้จากการทำธุรกิจ (business income) เมื่อบริษัทไม่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวจึงไม่ต้องเสียภาษีในประเทศอินเดีย

แต่กรมสรรพากรอินเดียยืนยันความเห็นเดิมและได้ประเมินภาษีเงินได้ เงินเพิ่ม ภาษีเพื่อการศึกษาและดอกเบี้ย จากรายได้ที่บริษัทได้รับจากผู้ใช้บริการของบริษัท สำหรับปีประเมิน 2541 - 2542 ถึง 2555 - 2556 (วันที่ 1 เมษายน 2540 ถึง วันที่ 30 มีนาคม 2555) เป็นจำนวนเงินรวม 859.4 ล้านรูปี (ประมาณ 451 ล้านบาท) เบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับเป็นจำนวนเงินรวม 566.1 ล้านรูปี (ประมาณ 298 ล้านบาท)

ทั้งนี้บริษัทได้นำใบภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่ผู้ใช้บริการในประเทศอินเดียได้หักภาษี ณ ที่จ่ายไว้จนถึงปีประเมิน 2555 - 2556 เป็นเงินจำนวนสุทธิ 593.8 ล้านรูปี (ประมาณ 312 ล้านบาท) ซึ่งบางส่วนเป็นภาษี หัก ณ ที่จ่ายที่ลูกค้าเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายแทนบริษัท วางเป็นหลักประกันสำหรับภาษีเงินได้ เงินเพิ่ม ภาษีเพื่อการศึกษาและดอกเบี้ย รวมถึงเบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับ และบริษัทยังได้วางเงินประกันเพิ่มเติมเป็นเงินจำนวน 480.4 ล้านรูปี (ประมาณ 253 ล้านบาท) โดยบริษัทได้แสดงเงินประกันดังกล่าวไว้เป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นในงบแสดงฐานะการเงิน

เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2554 Income Tax Appellate Tribunal (ITAT) ได้มีคำตัดสินว่ารายได้ของบริษัท จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมในประเทศอินเดียไม่ถือว่าเป็นค่าสิทธิ (royalty) เมื่อบริษัทไม่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวจึงไม่ต้องเสียภาษีในประเทศอินเดีย

สำหรับเบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับที่กรมสรรพากรอินเดียได้เรียกเก็บจากบริษัทให้ถือว่าไม่มีผล และ ITAT ได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการเรียกเก็บเบี้ยปรับสำหรับปีประเมินภาษี 2541-2542, 2542-2543, 2543-2544, 2544-2545 และ 2545-2546 ที่กรมสรรพากรเรียกเก็บจากบริษัท และ กรมสรรพากรของประเทศอินเดียไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำตัดสินในเรื่องเบี้ยปรับสำหรับปีประเมินภาษีดังกล่าวต่อศาล High Court ดังนั้น คำตัดสินของ ITAT ในเรื่องของเบี้ยปรับจึงถือเป็นที่สุด และเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554 กรมสรรพากรของประเทศอินเดียได้แจ้งคืนหลักประกันที่บริษัทได้วางไว้สำหรับเบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับสำหรับปีประเมิน 2541- 2542 ถึง 2544 - 2545 เป็นจำนวนเงิน 162.4 ล้านรูปี (ประมาณ 85 ล้านบาท)

จากคำตัดสินของ ITAT ข้างต้น บริษัทอยู่ระหว่างการดำเนินการขอคืนเงินประกัน และภาษีหัก ณ ที่จ่ายส่วนที่เหลือจากกรมสรรพากรของประเทศอินเดีย โดยภาษี หัก ณ ที่จ่ายส่วนที่ลูกค้ารับผิดชอบจ่ายแทนบริษัท บริษัทจะส่งคืนลูกค้า ภายหลังคดีตัดสินถึงที่สุดโดย Supreme Court

เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2554 กรมสรรพากรอินเดียได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของ High Court เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 ซึ่งพิพากษาว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมไม่ถือเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธิต่อ Supreme Court แล้ว ขณะนี้เรื่องอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล Supreme Court

ศาลได้มีหนังสือลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2554 แจ้งให้ตัวแทนด้านภาษีของบริษัททราบถึงการอุทธรณ์ดังกล่าว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของ Supreme Court

33. เหตุการณ์อื่น

33.1 ตามที่ได้มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2553 ซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและบริษัทในกลุ่มอยู่หลายประการนั้น บริษัทเห็นว่าผลของคำพิพากษาฎีกานั้นจำกัดอยู่แต่เฉพาะในประเด็นที่ว่าทรัพย์สินบางส่วนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่สมควร สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เท่านั้น มิได้มีผลให้บริษัทและบริษัทในกลุ่มต้องไปดำเนินการใด ๆ เนื่องจากมิใช่คู่ความในคดี บริษัทและบริษัทในกลุ่มได้ปฏิบัติการทุกอย่างให้เป็นไปตามกฎหมายและตามสัญญาด้วยความสุจริตตลอดมา ซึ่งบริษัทและบริษัทในกลุ่มมีสิทธิโดยชอบตามกฎหมายและสัญญาที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงและความสุจริตของตนต่อไปในการดำเนินการใด ๆ ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมายและหลักการยุติธรรม

33.2 เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2550 นายสุพงษ์ ลิ้มธนากุล ได้ยื่นฟ้อง กทช. สำนักงาน กทช. และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (เดิมชื่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ต่อศาลปกครองกลาง โดยอ้างเหตุเรื่องเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานทางปกครองละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบบริษัทว่าประกอบกิจการโทรคมนาคมโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ หลังจากที่มีการโอนขายหุ้นของ บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้แก่ผู้ถือหุ้นรายใหม่

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งลงวันที่ 8 เมษายน 2552 เรียกให้บริษัทเข้ามาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีร่วมโดยกำหนดให้บริษัทเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 4 ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้บริษัทได้ยื่นคำให้การแก้คำฟ้องรวมทั้งพยานหลักฐาน ต่อศาลปกครองกลางซึ่งบริษัทได้ดำเนินการไปแล้วในเดือน กรกฎาคม 2552 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2554 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษายกฟ้อง

เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2554 นายสุพงษ์ ลิ้มธนากุล ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดและเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2554 บริษัทได้ยื่นคำแก้อุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

บริษัทมีความเห็นว่าบริษัทจะไม่ได้รับผลกระทบจากคดีดังกล่าว เนื่องจากเป็นการยื่นฟ้อง กทช. สำนักงาน กทช. และกระทรวงเทคโนโลยีฯ ในการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ และไม่น่าจะเป็นเหตุที่กระทรวง เทคโนโลยีฯ บอกเลิกสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการกับบริษัทได้ เนื่องจากบริษัทได้ดำเนินการถูกต้องตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

33.3 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2558 บริษัท โกลเด้นทาวน์ฟิล์ม จำกัด ("โจทก์") ได้ยื่นฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญา โดยอ้างว่า บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ("ไทยคม" หรือ "บริษัท") และกรรมการของบริษัท และลูกค้าของบริษัท ("จำเลย") ได้แพร่ภาพภาพยนตร์ผ่านช่องรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมซึ่งเช่าสัญญาณจากไทยคม เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ซึ่งโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2559 ศาลทรัพย์สินทางปัญญา มีคำสั่งยกฟ้องบริษัทและกรรมการของบริษัทในข้อหาร่วมกันละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ของโจทก์ ปัจจุบัน โจทก์ยื่นคำขอขยายระยะเวลาในการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและศาลอนุญาตให้โจทก์ยื่นคำอุทธรณ์ได้ภายในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 บริษัทได้รับคำอุทธรณ์แล้วและได้ยื่นแก้อุทธรณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2559 ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

33.4 บริษัทย่อยแห่งหนึ่ง ถูกฟ้องให้ชดใช้ค่าเสียหายจากความชำรุดของอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมในประเทศออสเตรเลีย โดยคดีดังกล่าวเริ่มมาตั้งแต่ปี 2554 และเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2559 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตัดสินให้ชดใช้เงินค่าเสียหายจำนวน 5.3 ล้านเหรียญออสเตรเลีย พร้อมดอกเบี้ย ขณะนี้บริษัทย่อยอยู่ระหว่างพิจารณาเพื่อยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อไป แต่อย่างไรก็ตามบริษัทได้บันทึกผลกระทบของค่าใช้จ่ายดังกล่าวในงบการเงินแล้ว

33.5 บริษัทไทยคมมีความเห็นที่ไม่ตรงกันในการตีความข้อสัญญาบางประการในสัญญาความร่วมมือที่มีต่อกันกับบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งทำให้บริษัทและบริษัทดังกล่าวต้องยื่นเรื่องต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาความเห็นในการตีความข้อสัญญาดังกล่าว ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการจัดส่งเอกสารของแต่ละฝ่าย ก่อนเริ่มสืบพยาน ซึ่งคาดว่าจะอยู่ในช่วงกลางปี 2560

34. เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลาที่รายงาน

34.1 การเสนอจ่ายเงินปันผลของบริษัท

ที่ประชุมสามัญคณะกรรมการบริษัทเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560 คณะกรรมการมีมติอนุมัติการจ่ายเงินปันผลในอัตราหุ้นละ 0.70 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 767 ล้านบาท ทั้งนี้การเสนอจ่ายเงินปันผลดังกล่าวจะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัท

34.2 การเสนอจ่ายเงินปันผลของบริษัท ซีเอส ล็อกอินโฟ จำกัด (มหาชน) ("CSL")

ในการประชุมคณะกรรมการของ CSL เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560 คณะกรรมการมีมติอนุมัติการจัดสรรเงินปันผลในอัตราหุ้นละ 0.22 บาทต่อหุ้น เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 131 ล้านบาท ทั้งนี้ การเสนอจ่ายเงินปันผลดังกล่าวจะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัท

35. มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ยังไม่ได้ใช้

สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกประกาศที่เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงิน การตีความมาตรฐานการบัญชี การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่มีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2560 เป็นต้นไป อย่างไรก็ตามกลุ่มบริษัทยังไม่ได้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกและปรับปรุงใหม่ เนื่องจากยังไม่มีผลบังคับใช้ ทั้งนี้มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกและปรับปรุงใหม่และอาจเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท ซึ่งมีผลบังคับใช้กับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2560 มีดังต่อไปนี้

มาตรฐานการบัญชี

ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2559)	การนำเสนองบการเงิน
ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2559)	สินค้าคงเหลือ
ฉบับที่ 7 (ปรับปรุง 2559)	งบกระแสเงินสด
ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2559)	นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด
ฉบับที่ 10 (ปรับปรุง 2559)	เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน
ฉบับที่ 11 (ปรับปรุง 2559)	สัญญาก่อสร้าง
ฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2559)	ภาษีเงินได้
ฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2559)	ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2559)	สัญญาเช่า
ฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2559)	รายได้
ฉบับที่ 19 (ปรับปรุง 2559)	ผลประโยชน์พนักงาน
ฉบับที่ 21 (ปรับปรุง 2559)	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
ฉบับที่ 23 (ปรับปรุง 2559)	ต้นทุนการกู้ยืม
ฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2559)	การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน
ฉบับที่ 26 (ปรับปรุง 2559)	การบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงาน
ฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2559)	งบการเงินเฉพาะกิจการ
ฉบับที่ 28 (ปรับปรุง 2559)	เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า
ฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2559)	การรายงานทางการเงินในสภาพเศรษฐกิจที่เงินเฟ้อรุนแรง
ฉบับที่ 33 (ปรับปรุง 2559)	กำไรต่อหุ้น
ฉบับที่ 34 (ปรับปรุง 2559)	งบการเงินระหว่างกาล
ฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2559)	การด้อยค่าของสินทรัพย์
ฉบับที่ 37 (ปรับปรุง 2559)	ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น
ฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2559)	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
ฉบับที่ 105 (ปรับปรุง 2559)	การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน
ฉบับที่ 107 (ปรับปรุง 2559)	การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2559)	การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์
ฉบับที่ 3 (ปรับปรุง 2559)	การรวมธุรกิจ
ฉบับที่ 5 (ปรับปรุง 2559)	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขายและการดำเนินงานที่ยกเลิก
ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2559)	ส่วนงานดำเนินงาน
ฉบับที่ 10 (ปรับปรุง 2559)	งบการเงินรวม
ฉบับที่ 11 (ปรับปรุง 2559)	การร่วมการงาน
ฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2559)	การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนได้เสียในกิจการอื่น
ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2559)	การวัดมูลค่ายุติธรรม

การตีความมาตรฐานการบัญชี

ฉบับที่ 15 (ปรับปรุง 2559)	สัญญาเช่าดำเนินงาน - สิ่งจูงใจที่ให้แก่ผู้เช่า
ฉบับที่ 25 (ปรับปรุง 2559)	ภาษีเงินได้ - การเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางภาษีของกิจการหรือของผู้ถือหุ้น
ฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2559)	การประเมินเนื้อหาสัญญาเช่าที่ทำขึ้นตามรูปแบบกฎหมาย
ฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2559)	การเปิดเผยข้อมูลของข้อตกลงสัมปทานบริการ
ฉบับที่ 31 (ปรับปรุง 2559)	รายได้ - รายการแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับบริการโฆษณา
ฉบับที่ 32 (ปรับปรุง 2559)	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - ต้นทุนเว็บไซต์

การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2559)	การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินที่เกิดขึ้นจากการรื้อถอน การบูรณะ และหนี้สินที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
ฉบับที่ 4 (ปรับปรุง 2559)	การประเมินว่าข้อตกลงประกอบด้วยสัญญาเช่าหรือไม่
ฉบับที่ 5 (ปรับปรุง 2559)	สิทธิในส่วนได้เสียจากกองทุนการรื้อถอน การบูรณะ และการปรับปรุงสภาพแวดล้อม
ฉบับที่ 7 (ปรับปรุง 2559)	การปรับปรุงย้อนหลังภายใต้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การรายงานทางการเงินในสภาพเศรษฐกิจที่มีภาวะเงินเฟ้อรุนแรง
ฉบับที่ 10 (ปรับปรุง 2559)	งบการเงินระหว่างกาลและการด้อยค่า
ฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2559)	ข้อตกลงสัมปทานบริการ
ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2559)	โปรแกรมสิทธิพิเศษแก่ลูกค้า
ฉบับที่ 14 (ปรับปรุง 2559)	ข้อจำกัดสินทรัพย์ตามโครงการผลประโยชน์ ข้อกำหนดเงินทุนขั้นต่ำ และปฏิสัมพันธ์ของรายการเหล่านี้ สำหรับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน
ฉบับที่ 15 (ปรับปรุง 2559)	สัญญาสำหรับการก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์

การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2559)	การจ่ายสินทรัพย์ที่ไม่ใช่เงินสดให้เจ้าของ
ฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2559)	การโอนสินทรัพย์จากลูกค้า
ฉบับที่ 20 (ปรับปรุง 2559)	ต้นทุนการเปิดหน้าดินในช่วงการผลิตสำหรับเหมืองผิวดิน
ฉบับที่ 21 (ปรับปรุง 2559)	เงินที่นำส่งรัฐ

แนวปฏิบัติทางการบัญชี

แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงิน

ผู้บริหารของกลุ่มบริษัทและบริษัทคาดว่าจะนำมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับบริษัทมาเริ่มถือปฏิบัติกับงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยและงบการเงินเฉพาะกิจการ เมื่อมาตรฐานดังกล่าวมีผลบังคับใช้และการนำมาตรฐานการบัญชีเหล่านี้มาถือปฏิบัติจะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินในงวดที่เริ่มถือปฏิบัติ